

CONN
IGGULDEN

VÁLKA
RÚZI

PLUS

DYNASTIE

Válka růží: Dynastie

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Conn Iggulden

Válka růží: Dynastie – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

VÁLKVA
RUIZI

The image features the text 'VÁLKVA RUIZI' in a highly decorative, black calligraphic font. The letters are thick and elegant, with elaborate flourishes extending from the top and bottom. A central floral ornament, consisting of two stylized flowers stacked vertically, is positioned between the two lines of text. The overall style is reminiscent of traditional European calligraphy or book ornamentation.

CONN
IGGULDEN

VÁLKA
RUIZÍ

PLUS
SMĚ

DÍL III. DYNASTIE

PŘELOŽIL
IVAN
RYČOVSKÝ

Mému otci za všechnu trpělivost a humor.

WARS OF THE ROSES: BLOODLINE

COPYRIGHT © CONN IGGULDEN, 2015

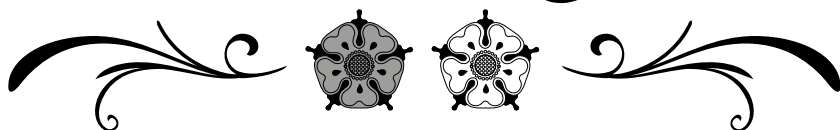
TRANSLATION © IVAN RYČOVSKÝ, 2019

COVER DESIGN © TOMÁŠ CIKÁN, 2019

ISBN TIŠTĚNÉ VERZE 978-80-259-1051-1

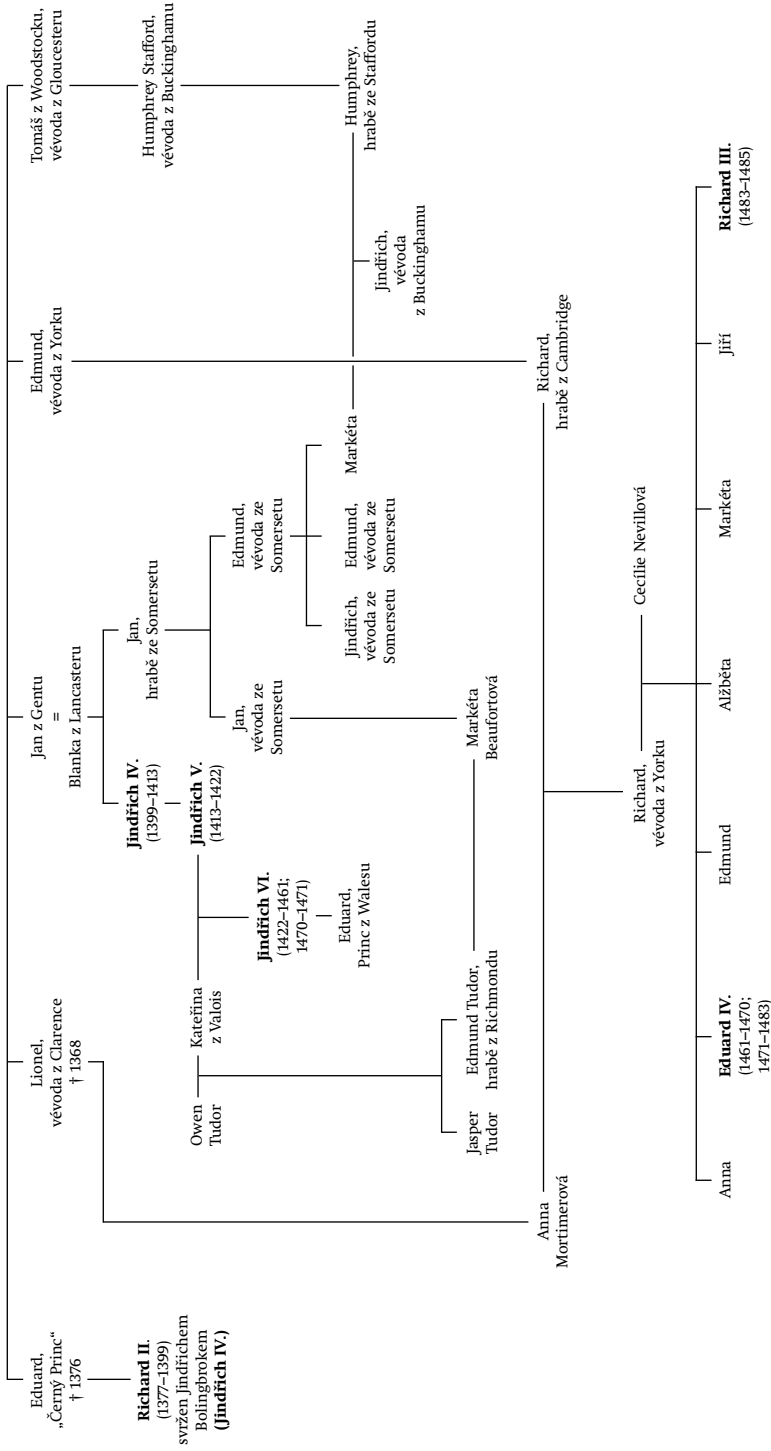
ISBN E-KNIHY 978-80-259-1083-2 (1. ZVEŘEJNĚNÍ, 2019)

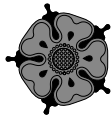
RODOKMENY
A PŘEHLED
VYSTUPUJÍCÍCH
POSTAV

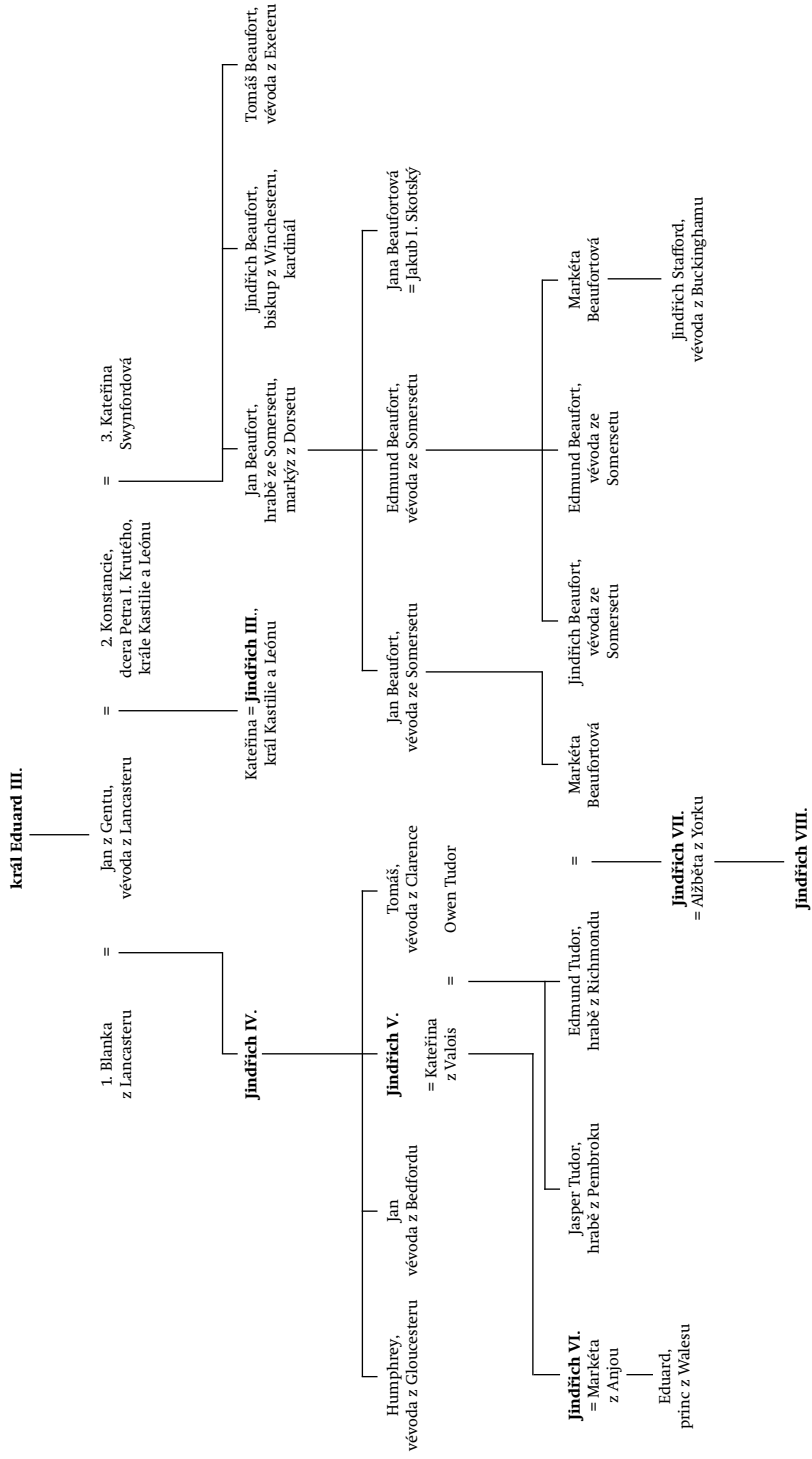
Rodokmen anglických králů

Eduard III.
(1327–1377)

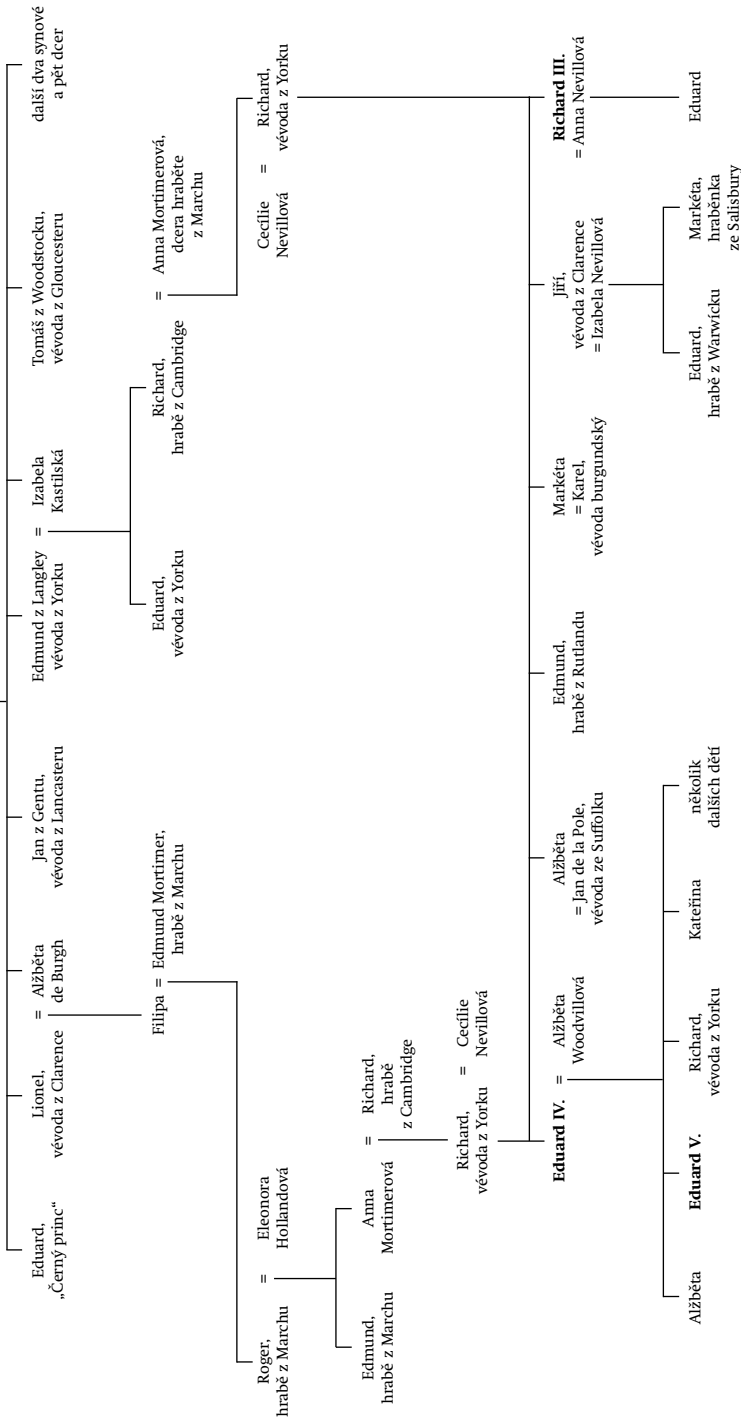
Lancasterové

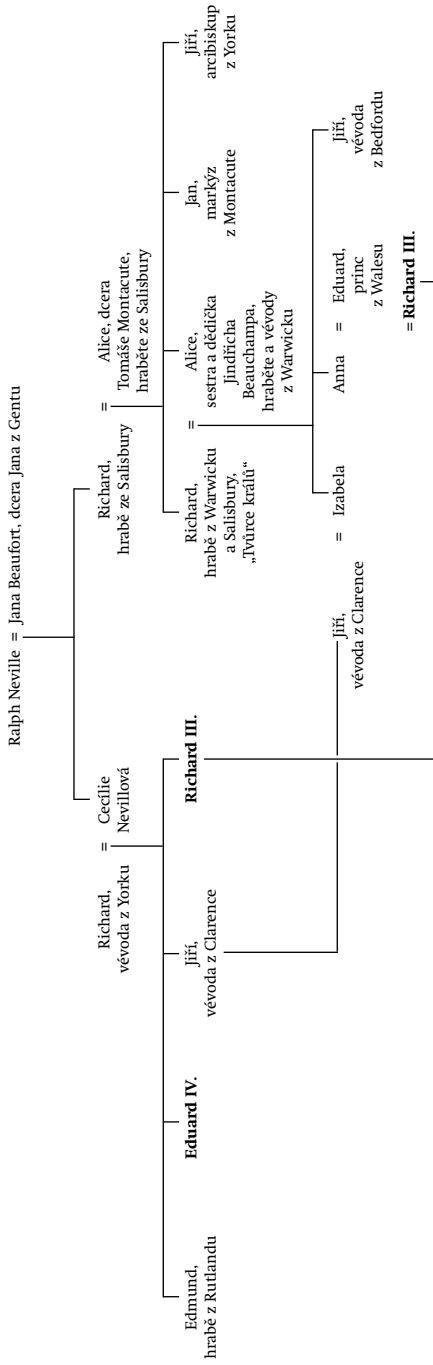
Yorkové

král Eduard III. = Filipa

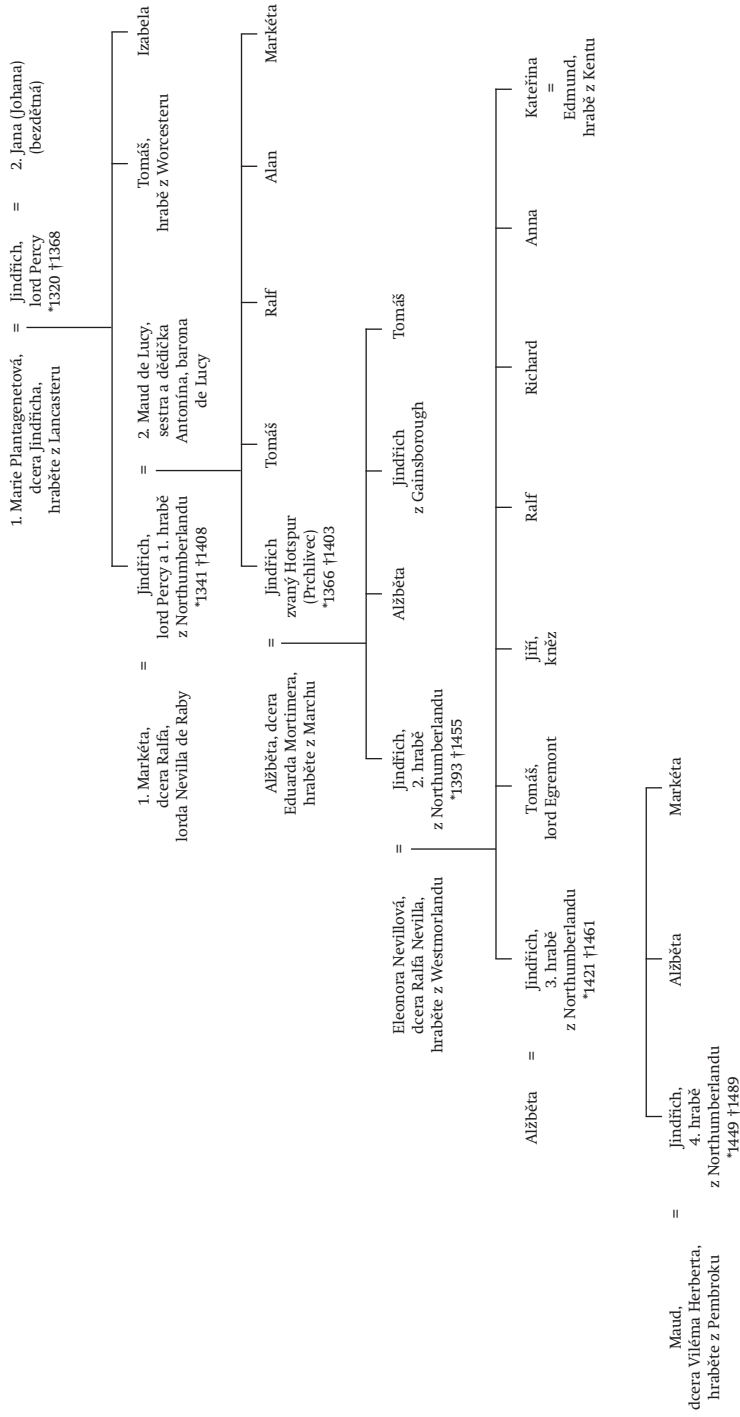

Nevillové

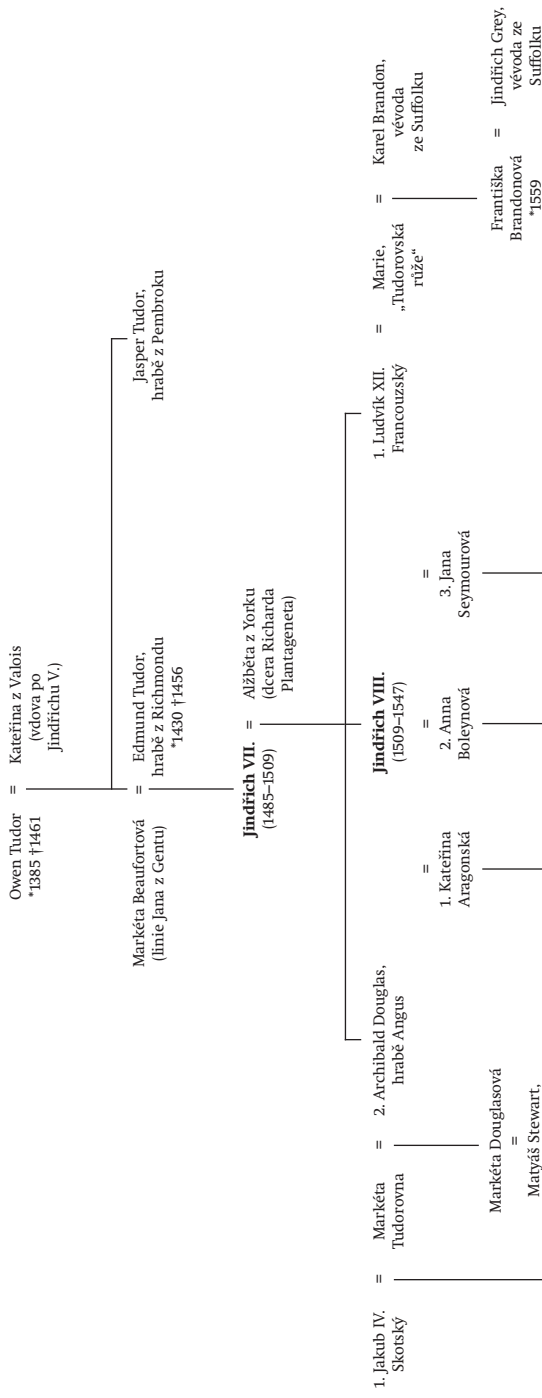

Percyové

Tudorovci

Osoby vystupující v knize

Královna Markéta/Markéta z Anjou	dcera Reného z Anjou, manželka Jindřicha VI.
Derihew (Derry) Brewer	vrchní vyzvědač Jindřicha VI. a královny Markéty
Jiří, vévoda z Clarence	bratr Eduarda IV. a Richarda, vévody z Gloucesteru
Jan Clifford, baron Clifford	stoupenec Jindřicha VI., vrah Edmunda, syna Richarda z Yorku
Andrew Douglas	skotský zeman, spojenec Jindřicha VI.
Eduard IV.	anglický král, syn Richarda z Yorku
Vilém Neville, lord Fauconberg	strýc hraběte z Warwicku

Richard z Gloucesteru	syn Richarda z Yorku, bratr Eduarda IV. a Jiřího z Clarence, pozdější král Richard III.
sir Jan Grey	stoupenec Jindřicha VI., první manžel Alžběty Woodvillové
Marie Gelderská	vdova po skotském králi Jakubu II.
Jindřich VI.	anglický král, syn Jindřicha V.
sir Tomáš Kyriell	strážný zajatého Jindřicha VI.
Albert Lalonde	kancléř krále Ludvíka XI.
sir Edwin de Lise	rytíř ve vojsku královny Markéty
Artur Lovelace	yorský rytíř přeběhnuvší na stranu Lancasterů

Ludvík XI.	francouzský král, bratranec královny Markéty
Jan Neville, baron Montagu	bratr hraběte z Warwicku
Jiří Neville	arcibiskup z Yorku, bratr hraběte z Warwicku
Anna Nevillová	dcera hraběte z Warwicku
Isabela Nevillová	dcera hraběte z Warwicku
Jan de Mowbray, vévoda z Norfolku	stoupenec Jindřicha VI., později přívrženec Yorků
Jindřich Percy, hrabě z Northumberlandu	hlava rodu Percyů, stoupenec Jindřicha VI.
Jindřich Percy mladší	dědic hraběte z Northumberlandu zbavený nástupnictví

Hugo Poucher	vrchní správce Richarda z Yorku a důvěrník Eduarda IV.
Richard Woodville, baron Rivers	otec Alžběty Woodvillové
Edmund Plantagenet, hrabě z Rutlandu	syn Richarda, vévody z Yorku; zavražděn po bitvě u Sandalu
Richard Neville, hrabě ze Salisbury	pravnuček Jana z Gentu, otec hraběte z Warwicku; popraven po bitvě u Sandalu
Alice Montacuteová, hraběnka ze Salisbury	manželka hraběte ze Salisbury, matka hraběte z Warwicku
Jindřich Beaufort, vévoda ze Somersetu	stoupenec královny Markéty; zdědil titul poté, co jeho otec padl v bitvě u St. Albans

Owen Tudor	druhý manžel Kateřiny z Valois, vdovy po Jindřichovi V.; popraven po bitvě u Mortimer's Cross
Anna Beauchampová, vévodkyně z Warwicku	manželka vévody z Warwicku
Richard Neville (mladší), hrabě z Warwicku	syn hraběte ze Salisbury, po jehož smrti se stal hlavou rodu Nevillů; později zvaný „tvůrce králů“
Eduard z Westminsteru	princ z Walesu, syn Jindřicha VI. a královny Markéty
opat Jan Whethamstede	opat kláštera St. Albans
Antonín Woodville	bratr Alžběty Woodvillové
Jan Woodville	bratr Alžběty Woodvillové
Alžběta Woodvillová (Greyová)	manželka Eduarda IV.

Richard Plantagenet, vévoda z Yorku	pravnuke Eduarda III.; popraven po bitvě u Sandalu
Cecílie Nevillová, vévodkyně z Yorku	manželka Richarda, vévody z Yorku, vnučka Jana z Gentu, matka Eduarda IV.
Alžběta z Yorku	dcera Eduarda IV. a Alžběty Woodvillové
Cecílie z Yorku	dcera Eduarda IV. a Alžběty Woodvillové

PROLOG

Vítr na ně prudce a nelítostně dorážel. Naplňoval jim plíce silnými poryvy a oba muži měli obličejе rozbolavělé zimou. Třásli se pod jeho náporem, ale dál šplhali po železných příčkách, na nichž jim křehly ruce. Nedívali se pod sebe, přesto cítili, že je dav zezdola sleduje.

Jeden i druhý vyrostli daleko na jihu, v téže vsi v hrabství Middlesex. Byli daleko, daleko od domova, ale stejně jako jejich velitel plnili i oni rozkaz samotné královny Markéty a na ostatním nezáleželo. Měli za sebou cestu od hradu Sandal na sever a za zády nechali krvavé bojiště poseté sinalými vysvlečenými těly. Do města Yorku si uprostřed vichřice přivezli plátěné pytle.

Sir Štěpán Reddes se díval ze země a rukou se chránil proti větrem hnaným krystalkům ledu. Brána Micklegate Bar nebyla zvolena náhodou. Angličtí králové vcházeli do města pokaždé právě tudy, od jihu. Siru Reddesovi pramálo vadilo, že jeho muže vztekle bičují ledové krupky a tma by se dala krájet. Měli své rozkazy, plnili úkol a všichni tři věděli, co je to poslušnost.

Godwin Halywell a Ted Kerch dosáhli úzké dřevěné římsy nad zastupem. Opatrně na ni vykročili a opírali se zády o zeď, aby je další náraz větru neshodil. Dav lidí pod nimi zhoustl a jen bílé krystalky se matně odrážely od jejich tmavých vlasů. Z domů i hostinců se šouraly stále další a další postavy a někteří z příchozích se dožadovali vysvětlení od mužů střežících hradby. Ale žádné odpovědi se nedočkali. Strážným předem nikdo nic neřekl.

Krátké železné bodce trčely asi tucet stop nad zemí, příliš vysoko, než aby na ně přátelé popravených dosáhli. Celkem jich bylo šest, všechny hluboko zaražené do poutivé římské malty na straně přivrácené k městu. Na čtyřech z nich se do noci šklebily hnijící lebky.

„Co s tím?“ ozval se Halywell a neradostně ukázal na řadu hlav mezi ním a Kerchem. O ostatcích zločinců se v rozkazech nemluvalo. Halywell polohlasně zaklel. Docházela mu trpělivost a ledové krupky mu bičovaly kůži stále prudčeji.

Nakonec v něm hněv převážil nad pocitem ošklivosti. Sáh po první lebce a uchopil ji. Ústa měla plná zmrzlých bílých perliček, které se v ní přesypávaly sem a tam. Halywell věděl, že je to hloupost, ale netroufal si strčit prsty mezi čelisti lebky, jako by se bál, že ho může kousnout. Namísto toho ji podebral konečky prstů zespodu, velmi jednoduše tu věc strhl z bodce a nechal ji sletět do tmy. Při tom prudkém pohybu div nesletěl za ní. Bílými prsty se křečovitě chytil kamenů a zhluboka dýchal. Pod ním se ozvaly výkřiky a lidé v zástupu se začali tlačit hned na jednu, hned na druhou stranu v hrůze, že by mezi ně mohly z věže začít padat tak těžké a nebezpečné předměty.

Halywell zamžoural podél zdi na Kerche a oba si vyměnili ponuré a odevzdané pohledy: byli na tu nepříjemnou práci sami, ostatní je jen sledovali z relativního bezpečí a kibicovali. Sundat a shodit dolů zbylé hlavy nějaký čas trvalo. Jedna z nich se téměř roztránila o dláždění; znělo to, jako když pukne hliněná nádoba.

Halywell neměl důvod domnívat se, že musejí uvolnit všechny bodce. Ve dvou pytlech s sebou přivezli jen tři hlavy; jenže jemu bůhvíproč připadalo nemístné vystavit je vedle obyčejných zločinců. Hlavou mu náhle bleskla myšlenka na Krista ukřížovaného spolu s lotry na hoře zvané Golgota, *lebka*, ale potrásl hlavou a soustředil se na svou práci.

Ve vyjícím větru zvedl pytel k pravému rameni, zašátral v něm a sevřel chomáč vlasů. Krev přilepila hlavu k pytlovině, takže musel pytel napůl obrátit naruby a znovu přitom div nesletěl ze zdi. Prudce dýchal úlekem i vyčerpáním, ale udržel břemeno v klidu a konečně se mu podařilo vytáhnout hlavu Richarda Nevilla, hráběte ze Salisbury.

Vlasy, které měl omotány kolem prstů, byly ocelově šedé a oči se neobrátily v sloup, takže se zdálo, že si jej ochablá tvář ve světle louče prohlíží. Halywell zamumlal téměř zapomenutou modlitbu a nejráději by se přezehnal, nebo alespoň zavřel oči. Myslel si, že je zvyklý na ledažaké hrůzy, ale cítit na sobě pohled mrtvého, to byla nová zkušenost.

Narazit hlavu na bodec nebylo vůbec jednoduché. Halywellovi nikdo neporadil, jak to provést, jako by na takovou snadnou věc musel přijít každý, kdo má všech pět pohromadě. Naštěstí strávil v dětství jedno léto tím, že s tuctem jiných chlapců porážel prasata a ovce, aby si vydělal nějaký ten stříbrný grošík nebo přinesl domů kus lesknoucích se jater. Měl nejasnou představu, že lebka má ve spodu otvor, ale teď se bál, že potmě to místo nikdy nenajde. Obracel hlavu ze strany na stranu a div nevzlykal, jak se mu smekaly ruce a drkotaly mu zuby. Shromážděný zástup z něj nespouštěl oči a mumlal jména popravených.

Železná tyč se náhle zanořila dovnitř, projela mozkem a narazila zevnitř do lebeční kosti. Halywell s úlevou vydechl. Pod jeho nohama se mnozí v davu pokřížovali a ten pohyb připomínal třepotání křídel.

Pak vytáhl druhou hlavu za poctivou kštici tmavých vlasů, mnohem hustších, než byly šedivé chomáče pokrývající tu první. Richard, vévoda z Yorku, zemřel hladce oholen, i když Halywell slyšel, že strniště prý roste ještě nějakou dobu po smrti. Ostatně i on sám cítil, že Yorkova čelist je nepříjemně drsná. Snažil se nedívat na jeho tvář, zavřel oči a narazil hlavu na další z železných bodců.

Rukama umazanýma od mazlavé hmoty se přezehnal. Kerch zatím nabodl na konci řady vedle Yorkovy hlavy i tu třetí. Tohle byla opravdová bezbožnost a říkali to všichni. Podle toho, co se povídalo, Yorkův syn Edmund právě prchal z bojiště, když jej baron Clifford dostihl a zavraždil, jen aby způsobil žal jeho otci.

Všechny hlavy byly ještě vláčné a jejich čelisti se otevíraly dokořán. Halywell slychal o pohřebních zřízencích, kteří přišívali dolní

čelist k lícím nebo cpali do mrtvých úst tér, aby se neotevírala. Podle něj na tom nezáleželo. Mrtvý byl prostě mrtvý.

Byli hotovi a Halywell viděl, jak se Kerch otáčí zpět k železným příčkám zasazeným mezi kameny. Sám se chystal udělat totéž, když slyšel, že na něj sir Štěpán cosi volá. Přes vítr jeho slovům sotva rozuměl, ale náhle si vzpomněl a hlasitě zaklel.

Vespod pytle se nacházela koruna z papíru, ztvrdlá a tmavá zashlou krví. Halywell ji rozvinul a úkosem pohlédl na Yorkovu hlavu. Ve váčku za pasem měl hrst tenkých rozštípnutých kolíčků ze suchého rákosu. Sklonil se k hlavě a kolíčky postupně připevnil korunu k jednotlivým pramínkům tmavých vlasů. Přitom mumlal něco o bláznovství. Třeba v závětrří věže koruna chvíli vydrží, říkal si, ale možná ji vítr rozfouká po městě ještě dřív, než on sám stihne sestoupit na zem. Příliš se tím netrápil. Mrtvý byl prostě mrtvý, a basta. Ani nebeské kůry se nebudou starat, jestli nosí korunu, ať už ze zlata nebo z papíru; teď už ne. Jestli mělo jít o symbol pohany, pak byl mimo Halywellovo chápání.

Opatrně se přehoupl na žebřík a sestoupil po prvních dvou příčkách. Když se jeho oči ocitly v úrovni nabodnutých hlav, zastavil se a pohlédl na ně. York byl dobrý a statečný muž, alespoň to o něm slyšel. A Salisbury také. Společně pošilhávali po trůnu a přišli o všechno. Halywell myslel na to, jak bude jednou vyprávět vnukům, že to byl on, kdo na městských hradbách vystavil Yorkovu hlavu.

Na okamžik měl pocit, že tu s ním někdo je, že mu dýchá na krk. Zdálo se, jako by se vítr trochu utišil, a Halywell beze slova civěl na trojici vystavenou posměchu.

„Bůh s vámi se všemi,“ zašeptal. „Ať vám odpustí hříchy, jestli jste ho o to před smrtí nestihli poprosit. Ať vás uvítá v nebi, braši, a požehná vám. Amen.“

S těmito slovy slezl dolů, zpátky do vzdouvajícího se zástupu, změti hlasů a zimní nepohody a děsivý okamžik ticha nechal za sebou.

ČÁST PRVNÍ

1461

Lichotník s nožem v plášti ukrytým

Geoffrey Chaucer, „Povídka rytířova“

„Děláte z komára velblouda, Brewere!“ vyštěkl Somerset a za jízdy nastavil obličej větru. „*Hospodin šel před nimi ve dne v sloupu oblakovém – chápete? Columna nubis*, kdybyste četl Druhou knihu Mojžíšovu. Černé spirály ve vzduchu, Brewere! Vzbudí hrůzu z Boha všemohoucího v každém, kdo by se nám snad ještě odvážil postavit. A to je jen dobře.“ Mladý vévoda se otočil a pohlédl přes rameno na mastné chuchvalce dýmu, které za nimi ještě stále stoupaly. „Lidi je třeba nakrmit, tak to je. Po tom všem, čeho jsme dosáhli, mi na několika selských vesnicích nesejde. Ať si třeba shoří obloha, jen když se chlapi dosyta najedí, ne? V takové zimě jim pořádný oheň přišel vhod, to si pište.“

„Ale zvěst o našem příchodu poletí před námi, vaše lordstvo,“ namítl Derry Brewer a snažil se nevnímat Somersetův drsný tón. Chtěl být zdvořilý, třebaže měl zoufale prázdný žaludek a hlodal v něm hlad. Ve chvílích, jako byla tato, se mu stýskalo po Somersetovu otci, po citlivé a chápavé povaze starého pána. Syn byl patřičně bystrý a chytrý, ale scházela mu osobnost. Jindřichovi Beaufortovi bylo pětadvacet let a vyzářovala z něj sebedůvěra válečníka, která jeho mužům imponovala. Jako kapitán by mohl být skvělý, ale jako vrchní velitel královny armády? Právě na to teď Derry myslel, když se mu znovu snažil vyložit své stanovisko.

„Vaše lordstvo, už tak je dost zlé, že k jihu ujíždějí poslové se zprávou o Yorkově smrti, zatímco my se zastavujeme v každém městě kvůli proviantu. Náš předvoj loupí a vraždí a naši muži se s ním snaží celý den udržet krok, zatímco místní chlapi utíkají varovat další vesnici, kterou máme po cestě. Je stále těžší získat něco k jídlu, můj pane, protože ti, kteří chtějí, aby jim vůbec něco zbylo, raději

všechno dobře schovají. A proč naši chlapi zakládají požáry, snad víte sám. Jestli takhle budou v každé osadě, kterou projdeme, zahlazovat stopy spáchaných zločinů, země povstane dřív, než budeme mít Londýn na dohled. Něco takového byste si jistě nepřál, vaše lordstvo.“

„Vy byste vymámil tele z jalové krávy, Brewere, to mi je jasné,“ opáčil Somerset. „Máte vždycky po ruce nějaký pádný argument. Ale už příliš dlouho sloužíte královně.“ Byl si natolik jist svým vysokým postavením a mocí, že se při těch slovech ani nenamáhal potlačit neuctivý tón. „Ano, v tom bude ta potíž. Určitě zase přijde čas na vaše dalekosáhlé plány, na vaše... francouzské klevety, Brewere. Snad až dorazíme do Londýna. Umím si představit, že byste byl nejradši, abychom na všech tržištích trpělivě čekali v řadě a smlouvali nebo žebrali o misku dušeného masa a jednoho či dva vypasené kapouny. Hladověli bychom a vy byste se na to díval.“ Pozvedl hlas, aby dolehl až k pochodujícím řadám. „Dnešek patří těmhle mužům, rozumíte? Podívejte se, jak ti chlapi mašírují zemí – zástup lukostřelců a ozbrojenců, čerstvých vítězů, dlouhý celé míle. Se zbraněmi stále připravenými! Stačí se na ně podívat, a vidíte, že vybojovali skvělou bitvu. Pohleďte, jak se pyšně nesou!“

Stoupající síla jeho hlasu si žádala odpověď a muži okolo něj přijali jeho slova s jásotem. Somerset znovu pohlédl na Derryho Brewera a zatvářil se samolibě.

„Jsou zbrocení krví, Brewere. Rozsévají smrt. Teď je nakrmíme červenou hovězinou a skopovinou a vypustíme je na Londýn, rozumíte? Přinutíme hraběte Warwicka, aby nám vydal krále Jindřicha a pokorně prosil o odpuštění za všechno, co spáchal.“

Při tom pomyšlení se Somerset zasmál a nechal se unést vlastními představami. „Dáme svět zase do pořádku, to vám říkám. Rozumíte, Brewere? Co na tom sejde, že se ti chlapi trochu rozparádili v Granthamu nebo Stamfordu, v Peterborough nebo v Lutonu? A jestli ukořistí pár šunek? Ti, co si je schovali na zimu, měli raději

táhnout s námi a skoncovat s Yorkem!“ Naštěstí měl tolik rozumu, že při dalších slovech ztišil hlas. „Když podřežou pár krků nebo připraví o čest několik venkovských holek, aspoň jim to rozproudí krev. Jsme vítězové, Brewere, i vy jste vítěz, stejně jako my. Tak se pro jednu trochu uvolněte a nekažte všechno svými obavami a intrikami.“

Derry pohlédl na mladého vévodu a jen stěží skrýval zlost. Jindřich Beaufort byl okouzlující a hezký – a když chtěl někoho přesvědčit, dokázal ze sebe vychrlit vodopád slov. Jenže byl tak mladý! Užíval si pohodlí a dobrého jídla, zatímco města, která patřila vévodovi z Yorku, lehla popelem. Grantham i Stamford zanechali v troskách a Derry byl v jejich ulicích svědkem ukrutností stejně hrozných, jaké kdysi vídal ve Francii. Těžko snášel, když mu chtěl mladý namyšlený šlechtic kázat o tom, že si muži zaslouží odměnu.

Zrak mu sklouzl ke královně Markétě, která jela vepředu v tmavomodrém plášti a při hovoru nakláněla hlavu k hraběti Percymu. Po druhém boku jí na poníkově klusal sedmiletý syn Eduard a světlé kudrny mu padaly do čela skloněného únavou.

Somerset si všiml vyzvědačova pohledu a vyloudil chlípný úsměv. Díky svému mládí si byl jistý, že má nad starším mužem převahu.

„Královna Markéta chce nazpět manžela, Mistře Brewere, ne poslouchat vaše babské lamentace nad chováním našich lidí. Snad byste jí mohl dovolit být královnou, co? Aspoň v tomhle ohledu.“

Nadechl se, pohodil hlavou a zachechtal se vlastnímu vtipu. Derry sáhl dolů po jeho holínce, rukou v rukavici sevřel trn ostruhy a zabrał. Vévoda s hlasitým výkřikem přepadl na stranu a zvíře sebou začalo cukat sem a tam, protože ho řezaly napnuté otěže. Jedna vévodská noha ukazovala téměř přímo k obloze a Somerset se zoufale snažil vyšvihnout se zpátky do sedla. Několik nekonečných vteřin se mu hlava houpala tak nízko, že si mohl zblízka prohlédnout hřebcovy poskakující kožnaté genitálie.

„Dejte pozor, vaše lordstvo,“ zvolal Derry a raději pobídl svou herku, aby odklusala o kus dál. „Cesta je velice hrbolatá!“

Ze všeho nejvíc byl rozzlobený sám na sebe za to, že se neovládl, ale měl vztek i na vévodu. Markétina síla a také podstatná část její autority spočívaly v tom, že byla v právu. Celá země věděla, že Yorkové, zrádci do posledního muže, drží krále Jindřicha v žaláři. Královna a její malý syn, donucení bloudit zemí a hledat podporu pro svou věc, vzbuzovali soucit. Byl to možná trochu romantický pohled, ale přesvědčil dobré muže, jako byl Owen Tudor, a dokázal přivést na bojiště armády, které by jinak zůstaly doma. To královně nakonec zajistilo vítězství a dynastie Lancasterů se po dlouhém živoření znovu vzchopila.

Když se vojsku Skotů a severanů dovolí, aby celou cestu do Londýna vraždilo, znásilňovalo a plenilo, Markétině věci to nepomůže a nepřivede to na její stranu ani jednoho nového přívržence. Vítězství bylo příliš čerstvým zážitkem a vojáci jím byli stále napůl opilí. Všichni viděli, jak musel Richard Plantagenet, vévoda z Yorku, pokleknout a být sťat. Spatřili, jak poslové odvázejí hlavy nejmocnějších nepřátel do Yorku, aby je tam narazili na bodce na hradbách města. Vřava i divoký zmatek bitvy byly ty tam a patnáct tisíc mužů mělo vítězství v kapse. Po deseti letech bojů padl vévoda na bitevním poli a jeho ambice se rozplynuly. Těžce vydobytý triumf znamenal všechno. Muži, kteří donutili Yorka položit hlavu na špalek, si nárokovali odměnu: jídlo, víno i zlaté kostelní kalichy, vše, co se namanulo.

Zástup vojska se v mlze za Brewerovými zády táhl dál, než oko v ten zimní den dohlédlo. Skotové s holýma nohama kráčeli vedle malých velšských lučičníků a vytáhlých Angličanů s meči, všichni vyhublí, v otrhaných kabátech, ale stále v pohybu a plní hrdosti.

Asi čtyřicet yardů za Derrym Brewerem se mladý vévoda ze Somersetu, celý rudý v obličejí, s pomocí jednoho ze svých mužů znovu

vydrápal do sedla. Oba vrhali vražedné pohledy na Derryho, který se s hranou zdvořilostí dotkl rukou čela. Rytíři v brnění pokaždé zvedali hledí, aby neměli zakrytou tvář, když kolem nich projížděli jejich lenní páni. Z gesta se stal jakýsi pozdrav. Derrymu bylo ovšem jasné, že tím nabubřelého mladíka, kterého předtím vyhodil ze sedla, příliš nechlácholil. Znovu proklínal svou prudkou povahu: když začal vidět rudě, pohltilo ho to tak náhle a beze zbytku, že přestal myslet a udeřil. Odjakživa to byla jeho slabá stránka, ale hodit všechnu opatrnost za hlavu bylo někdy docela příjemné. Jen si říkal, zda na to už není moc starý. Jestli si nezačne dávat pozor, jednou ho nějaký mladší kohout zabije.

Napůl očekával, že za ním Somerset vyrazí a bude žádat satisfakci, ale zatím viděl, jak vévodův společník svému pánovi něco naléhavě šeptá do ucha. Malicherné rozmíšky zřejmě byly pod úroveň člověka v Somersetově postavení. Derry si povzdechl: bude si muset dobře rozmyslet, kde stráví nejbližších pár nocí, a hlavně nesmí nikam vycházet sám. Celý život musel čelit šlechtické nadutosti a moc dobře věděl, že tato sorta lidí pokládá za své právo, a div ne hlavní úkol domáhat se odplaty za každou utrpěnou úhonu, když už ne otevřeně, tedy alespoň lstí. Počítalo se s tím, že ti, na něž mají spadeno, přistoupí na pravidla hry a budou uhýbat a kličkovat, dokud nebude obnoven přirozený řád věcí a oni neskončí zbití do bezvědomí či v horším případě s uťatými prsty nebo ušima.

Snad za to mohl věk, ale Derry už na podobné hry neměl trpělivost. Kdyby na něj Somerset poslal pár tvrdých hochů, aby ho trochu zvalchovali, jedné krásné noci by vévodovi podřízl hrdlo. Jestli se Derry Brewer za léta válčení něco naučil, pak to, že vévodové a hrabata umírají stejně snadno jako obyčejní smrtelníci.

Při té myšlence si vzpomněl na Somersetova otce zabitého v ulicích St. Albans. Starý vévoda byl skutečný lev. Museli ho zničit, protože jej nedokázali ohnout.

„Bůh s tebou, starochu,“ zamumlal Derry. „Dobře, sakra – nezkrivím mu jediný vlas, už kvůli tobě. Ale ať se mi ten nafoukaný fracek klidí z cesty. Dohlédni na to, ano?“ Zvedl oči k nebi, hluboce vydechl a doufal, že ho duše starého přítele slyší.

Derry cítil ve vzduchu pach spáleniště a popela – ulpíval mu vzadu v hrdle jako mastný prst. Předvoj armády za sebou zanechával nové sloupy dýmu a bolesti, slídl ve stodolách po kýtách a nasolených hlavách a hnal před sebou živé býky, které cestou čekala porážka. Na konci každého dne dorazily královniny kolony do nejvzdálenějšího místa, jež předvoj předtím procesal. Muži obvykle urazili osmnáct až dvacet mil a pro vidinu třepotajícího se kapouna, kterého si uvaří a ohlodají na kost, rádi přehlédli pár dalších vypálených statků a vsí, v nichž plameny a saze zakryly stopy všech zločinů. Patnáct tisíc hlav muselo jíst, to bylo Derrymu jasné, jinak by královnino vojsko cestou prořídlo o dezertéry a muže umírající v zelených příkopech. Přesto se s tím vším těžko smířoval.

Vrchní vyzvědač se za jízdy mračil. Natáhl se, aby poplácal po krku Odplatu, jediného koně, který mu kdy patřil. Staré zvíře otočilo hlavu, podívalo se na něj a čekalo kus mrkve. Když Derry ukázal, že má prázdné ruce, Odplata ztratila zájem. Vepředu jela královna se synem a tuctem lordů, kteří se ještě stále dmuli pýchou, třebaže od Yorkovy porážky u Wakefieldu už uplynuly celé týdny. Pochod na jih nebyl honem za pomstou, spíš pozvolným přesunem oddílů. Každé ráno odváželi poslové listy adresované spojencům i protivníkům. Do Londýna jim ještě stále zbýval kus cesty a Markéta nechtěla, aby jejího manžela někdo v tichosti zavraždil, dřív než k němu dojde.

Dostat krále živého nebude snadné, to Derry dobře věděl. Hrabě Warwick přišel u Sandalu o otce. Půda byla pořád zmrzlá, noci dlouhé a Warwickův zármutek nepolevoval, právě tak jako žal Yorkova syna Eduarda. Oba rozzuření mladíci ztratili otce ve stejné bitvě – a stále měli v rukou osud krále Jindřicha.

Derry se zachvěl při vzpomínce na to, jak York v okamžiku popravy vykřikl. Vítězové dosáhli jen toho, že pustili ze řetězu syny těch mrtvých. Derry potřásl hlavou, setřel si z horního rtu studenou „nudlí“, která mu ukápla z nosu, a pevněji se usadil. Příslušníci staré gardy odcházeli ze světa jeden po druhém a ti, kdo je nahradili, nebyli zdaleka tak ušlechtilí, alespoň Derry Brewer to tak viděl. Ty nejlepší muže už kryla zem.

Stěnami stanu lomcovaly prudké poryvy větru. Warwick pozvedl pohár a otočil se ke svým dvěma bratrům.

„Na našeho otce.“

Jan Neville a biskup Jiří Neville slova zopakovali a napili se, třebaže víno bylo studené a den ještě chladnější. Warwick zavřel oči a letmo se pomodlil za otcovu duši. Všude kolem se vítr opíral do plachty stanu a rozvířoval ji, až se zdálo, že jsou napadeni ze všech stran a ocitli se v samém středu vichřice.

„Člověk musí být blázen, aby válčil v zimě, co říkáte?“ nadhodil Warwick. „Tohle víno je špatné, ale všechno ostatní už se vypilo. Aspoň že mi poskytlo tu radost být s vámi, vy dva všiváci – to myslím vážně. Stýská se mi po otci.“

Měl v úmyslu pokračovat, ale náhlá vlna zármutku mu stáhla hrdlo a hlas se mu roztřásl. Zoufale se snažil popadnout dech, jenže vzduchu v plicích ubývalo, až se docela vyprázdnily, a on náhle viděl rozmazaně. S nesmírným úsilím se dlouze a pomalu nadechl skrze zuby a pak ještě jednou, dokud opět nenašel řeč. Oba bratři neřekli po celou tu dobu ani slovo.

„Chybí mi jeho rady i láska,“ pokračoval Warwick. „Chybí mi jeho pýcha, a dokonce i to, jak mi dával najevo, že se mnou není spokojený, protože jsem ho v takových chvílích aspoň měl vedle sebe.“ Oba posluchači se zasmáli: dobře věděli, o čem bratr mluví. „Teď je všechno pryč a jiné už to nebude. Nemůžu vzít zpátky jediné slovo,

nemůžu se mu svěřit s žádným novým činem, který jsem vykonal jeho jménem.“

„Bůh vyslyší tvé modlitby, Richarde,“ ujistil jej bratr Jiří. „Za vším se skrývá posvátné tajemství. Prohřešil by ses pýchou, kdyby sis myslel, že můžeš odhalit, jaké úmysly má Bůh s námi a s touhle rodinou. To se nikdy nedovíš – a nesmíš truchlit pro ty, kdo se již radují na věčnosti.“

Warwick natáhl ruku a láskyplně sevřel Jiřímu zátylek. Samotného jej překvapilo, že mu ta slova přinesla trochu útěchy, a byl na mladšího bratra pyšný.

„Máš zprávy od Yorka?“ zeptal se Jiří Neville klidným hlasem.

Zdálo se, že ze všech tří Nevillů nese biskup otcovu smrt nejstatečněji, bez známky hněvu, který stravoval Jana, i bez nelítostné zášti, s níž každé ráno procítal Warwick. Ať už je v budoucnu čekalo cokoli, zasloužili si za všechno prožité strádání a bolest řádné odškodnění.

„Eduard nepíše,“ odpověděl Warwick a byla na něm znát rozmrzelost. „Nevěděl bych ani, že porazil Tudory, nebýt otrhaných uprchlíků z jejich vlastního vojska, které zajali a vyslechli mí lidé. Poslední, co jsem slyšel, je, že Eduard z Yorku trůní na hromadě pobitých velšských lukostřelců a zapíjí žal nad ztrátou otce a bratra. Zahnuji ho vzkazy, jak moc je ho tady zapotřebí, ale nepohnuly ho k ničemu. Víím, je mu teprve osmnáct, ale já v jeho věku...“ Warwick si povzdychl. „Někdy si říkám, že je tak velký jen proto, aby nebylo poznat, že je to pořád ještě dítě. Nechápu, jak může okounět ve Walesu a oddávat se žalu, zatímco proti mně táhne královna Markéta! Stará se jen o sebe, hýčká si svůj vznešený zármutek a zlost. A já mám pocit, že my ani náš otec pro něj neznamenáme nic. Pochopte mě, chlapci: tohle říkám jen vám, nikomu jinému.“

Jan Neville zdědil po otcově smrti titul barona Montagu. Povýšení se odráželo v bohatém zdobení jeho nového pláště, tlustých nohavi-

cích a dokonalých botách zakoupených na dluh od krejčích a ševců, kteří ochotně otevřeli úvěr vznešenému lordovi, což by u obyčejného rytíře nikdy neudělali. Navzdory vrstvám teplého oblečení vrhl Montagu pohled na vlnící se stěny stanu a zachvěl se. Nebylo pravděpodobné, že by je v burácení a hvízdání větru mohl slyšet nějaký špeh, ale opatrnosti nikdy nebylo nazbyt.

„Jestli vichřice ještě zesílí, vznese se ten stan nad vojskem jako jestřáb,“ řekl nahlas. „Bratře, my toho yorského chlapce potřebujeme, i kdyby byl ještě mladší. Dnes ráno jsem byl u toho, když král Jindřich zpíval pod dubem hymny a chorály. Představte si, že mu nějaký kovář omotal provaz kolem nohy!“ Warwick se vytrhl ze zamyšlení a vzhlédl, ale Jan Neville zvedl obě dlaně, aby rozptýlil jeho obavy. „Ne, žádná pouta, bratře. Obyčejný provaz, aby se nám královské neviňátko nikam nezatoulalo. Říkáš, že Eduard je ještě chlapec, ale je to aspoň krásný a silný chlapec, energický a rázný! Zato Jindřich je ukňourané děcko. Nikdy jsem ho nedokázal brát vážně.“

„Pst!“ okřikl ho Warwick. „Jindřich je pomazaný král, ať už je slepý, hluchý, mrzák nebo... prostáček. Nemá v sobě špetku záludnosti. Je jako Adam před pádem – ne, jako Abel, než ho rozzuřený a žárlivý Kain zavraždil. To, že ho někdo uvázal, vrhá hanbu na nás na všechny. Hned dám rozkaz, aby ho odvázali.“

Warwick došel k otvoru ve stěně stanu, zatáhl za šňůrky a uvolněným dílcem se dovnitř vedral poryv větru. Písemnosti v rohu stanu se navzdory olověným těžátkům vznesly do vzduchu jako ptáci.

Bratři vyhlédli otevřeným vstupním otvorem na noční scenerii, která připomínala pekelný výjev. K jihu se prostíralo město St. Albans. Před městem se v kalném světle pochodní pohybovalo deset tisíc ozbrojenců rozdělených do tří bojových útvarů, které všude kolem budovaly obranná postavení. Ohniště a výhně se táhly do dálky ve všech směrech stejně jako hvězdy na obloze, ale vydávaly jen málo světla. Déšť bičoval a smáčel zástupy vojska, jako by se radoval

z jejich strádání. V jeho šumění zaznívaly jednotlivé výkřiky mužů, kteří se skláněli pod tíhou břeven a dalšího nákladu a poháněli podklesávající voły táhnoucí naložené povozy po cestách.

Warwick cítil přítomnost obou bratrů: stáli mu po boku a stejně jako on hleděli ven. Na dvě stě okrouhlých stanů tvořilo srdce tábora. Všechny byly otočeny k severu, odkud se očekával příchod Markétiny armády.

Zpráva o otcově smrti u hradu Sandal zastihla Warwicka na zpáteční cestě z Kentu. Od onoho smutného dne uplynulo šest týdnů naplněných přípravami na střet s královniným vojskem. Warwickovi bylo jasné, že Markéta bude chtít vysvobodit manžela. Jindřich byl slabý a pohled měl vyhaslý, ale stále byl králem. Anglická koruna byla jen jedna a patřila jedinému člověku, třebaže si to ten člověk neuvědomoval.

„S každým východem slunce vidím nové řady ostrých kůlů, nové příkopy a...“

Biskup Jiří Neville mávl rukou, protože mu chyběla slova, jimiž by popsal všechny zbraně a nástroje smrti, které shromáždil jeho bratr. Řady kanonů byly jen jejich nepatrnou součástí. Warwick vyslal posly do londýnských zbrojnic a vyžádal si veškeré smrtící válečné stroje, které se kdy osvědčily v boji od časů sedmi anglosaských království a starých Římanů. Trojice bratrů klouzala pohledem po sítích s trčícími hřeby, ocelových jezcích, vlčích jamách a věžích. Byla to pole smrti připravená na příchod velkého množství nepřátel.

Markéta stála ve vchodu do stanu a sledovala, jak se její syn pere s místním chlapcem. Nikdo netušil, kde se tu ten černoooký uličník vzal, ale držel se malého Eduarda jako klíště a oba hoši se teď váleli na vlhké zemi, v rukou drželi klacky místo mečů, úpěli a vrčeli. V zápalu boje občas narazili do stojanu se zbraněmi a štíty, který v soumraku hrál všemi barvami. Vítr si pohrával s desítkou šlechtických praporců.

Markéta si všimla, že se k ní blíží Derry Brewer. Vrchní vyzvědač běžel vysokou trávou a bylo znát, že je v dobré kondici. Toho dne si za tábořiště zvolili louku poblíž řeky a s několika návršími v dohledu. Patnáct tisíc mužů připomínalo město na pochodu a všichni koně, vozy a vybavení zabrali spoustu místa. Být tak pozdní léto, očesali by ovocné sady i oplocené zahrady, ale na začátku února nebylo kde brát. Pole se černala a všechen život se ukrýval hluboko pod zemí. Muži už vypadali jako žebráci, šaty se na nich rozpadaly a břicha i svaly mizely. V zimě nikdo neválčil, jenže tady šlo o záchranu krále. Důvody královna nacházela všude kolem, v samotné půdě pokryté námrazou.

Derry Brewer doběhl až ke vchodu do královnina stanu a uklonil se. Markéta mu rukou naznačila, aby počkal, a on se otočil a sledoval, jak princ z Walesu drtí svého soupeře a sráží slabšího chlapce na lopatky. Poražený vřeštěl jako přiroušená kočka.

Ani Derry, ani královna neřekli nic, co by chlapcům zabránilo v jejich počínání. Princ Eduard si posunul klacek v ruce, našel nechráněné místo a vši silou bodl soupeře do hrudi. Chlapec se stočil do klubíčka a ztratil veškerý zájem o další boj, zatímco princ zvedl klacek jako kopí, přiložil si dlaň k ústům a zavyl jako vlk. Derry se na

něj usmál, pobaveně, ale zároveň překvapeně. Chlapcův královský otec nedal za celý život najevo ani špetku bojovnosti, zatímco jeho syna teď zaplavovalo vzrušení, jaké se dostaví jen tehdy, když člověk stojí nad poraženým nepřítelem. Derry si ten pocit jasně vybavoval. Viděl, jak Eduard podává druhému chlapci ruku, aby mu pomohl na nohy, a rychle zasáhl:

„Princi Eduarde, měl byste ho nechat, ať vstane sám.“ V myšlenkách se zatoulal do zápasnických arén Londýna a slova mu sama přišla na jazyk.

„Mistře Brewere?“ podivila se jeho slovům Markéta. V očích jí plály hrdé ohníčky.

„Ach, má paní, lidé na to mají různé názory. Někteří říkají, že je otázkou cti projevít milost těm, které jste porazili. Ale já si myslím, že je to jen jiný druh pýchy.“

„Aha – takže jiní lidé by souhlasili, aby můj syn tomu chlapci pomohl vstát? Hej, ty! Zůstaň, kde jsi!“

Poslední slova patřila zmíněnému uličníkovi, kterého Markéta probodávala prstem. Chlapec se snažil vyškrábat na nohy a všechna ta pozornost mu vháněla červeň do tváří. Vylekalo ho, že na něj promluvila tak vznešená dáma, a znovu se svalil do bláta.

Derry se na královnu usmál.

„Dovolili by mu to, má paní. Podali by nepříteli ruku a velkodušně mu dali najevo, že mu odpouštějí všechna provinění. Otec vašeho manžela to měl ve zvyku. A je pravda, že jeho muži ho za to milovali. V takovém gestu je něco velkého, něco, čeho většina z nás není schopna.“

„A vy, Derry? Co byste dělal vy?“ zeptala se Markéta tiše.

„Ach, já nejsem tak velkorysý, má paní. Nejspíš bych soupeři zlomil nějakou tu kost nebo bych ho polechtal nožem. Když zasáhnete správné místo, není bodnutí smrtelné, ale toho druhého na rok vyřadí ze hry.“ Usmál se vlastnímu vtipu, ale pod královniným po-

hledem mu úsměv ztuhl na rtech. Nakonec pokrčil rameny. „Pokud zvítězím, má paní, nechci, aby se nepřítel znovu postavil na nohy, možná ještě zuřivější než předtím. Zjistil jsem, že je nejlepší zařídít to tak, aby už nevstal.“

Markéta naklonila hlavu. Jeho upřímnost se jí líbila.

„Myslím, že právě proto vám důvěřuji, Mistře Brewere. Vy takovým věcem rozumíte. Nehodlám si zachovat čest za cenu, že podlehnu svým nepřítelům. Chci zvítězit a tu cenu ráda zaplatím.“

Derry na okamžik zavřel oči a přikývl na znamení, že rozumí. Znal Markétu od dívčích let, ale za ta léta plná intrik, bitev i vyjednávání se z ní stala rafinovaná a pomstychtivá žena.

„Nejspíš jste hovořila s lordem Somersetem, má paní.“

„Hovořila, Derry. Vybrala jsem si ho do čela svého vojska a nezvolila jsem špatně. Já vím, že se se mnou nebude chtít radit, ale udělá to, když ho k tomu přimějete. Mladý Somerset je dravec, svalnatý a srdnatý. Muži ho zbožňují, protože umí zařvat. Ale nevěřím, že by jeho otec zplodil blázna. To jistě ne. Jeho lordstvo má za to, že nás chcete co nejdéle zdržet na severu, když žádáte, abychom si opatrovali proviant jinak než rekvírováním. Má určité obavy. Lord Somerset myslí jen na to, jak dospět do Londýna a udržet muže při síle. Na tom, že má takovou péči o mé vojsko, není nic špatného, Derry.“

Při královniných slovech se Derry snažil nedat najevo překvapení. Nečekal, že Somerset potlačí svou mladickou pýchu a požádá Markétu, aby o věci sama rozhodla. Svědčilo to o Somersetově loajalitě a vyspělosti, a ačkoli to bylo s podivem, Derry z toho čerpal naději.

„Má paní, Warwick je nejsilnější na jihu. Jdou za ním většinou muži z Kentu a Sussexu, těch Bohem zapomenutých rebelských hrabství. Musíme je porazit a buď osvobodit vašeho manžela, nebo...“

Zabloudil očima k oběma chlapcům, protože hole o sebe znovu třesky. Kdyby král Jindřich nepřežil, z celého domu Lancasterů by

v podstatě zbyl jen sedmiletý princ s boulí nad jedním okem, chlapec, který se v tu chvíli usilovně snažil uskrtit svého soupeře.

Markéta sledovala Derryho pohled, pak se znovu zahleděla na něj a zdvihla obočí.

„Ale už teď je jasné, má paní,“ pokračoval Derry, „že od toho dne musí král vládnout Anglii v míru a pokoji. Pokud rozšíříme ty správné zvěsti k těm správným uším, může se král Jindřich stát... Artušem navrátilivším se z Avalonu nebo Richardem Lvím srdcem po návratu z křížových výprav. Na trůn znovu usedne pomazaný panovník – ale taky se z něj může stát nový Jan Bezzemek, za nímž se jako stíny potáhnou hroznivé zkazky. Zanechali jsme po sobě pruh zničené země táhnoucí se přes půl Anglie. Stovky mil poznamenaných vraždami a loupením – a všichni ti, kteří nás předtím proklínali, budou teď i hladovět. Děti jako tihle chlapci zemřou, protože jim naši muži ukradli domácí zvířata a snědli jim zásoby obilí, takže na jaře nebude co zasít!“

Derry byl v ráži a odmlčel se, teprve když ucítil na předloktí královčinu ruku. Zatímco hovořil, sledoval raději chlapce válející se v blátě, aby se nemusel obracet přímo na Markétu. Teď se k ní otočil a v jejích očích spatřil jistotu i odevzdanost.

„Já... nemám ty muže z čeho platit, Derry. Přinejmenším dokud se nedostaneme do Londýna, a možná ani pak ne. Určitě budou muset znovu do boje ještě dřív, než seženu tolik peněz, aby si naplnili měšce, a kdo ví, jak to všechno dopadne. Znáte to: když nedostanou zapláceno, očekávají, že jim necháme volnost jako loveckým psům. Očekávají, že budou za pochodu moci drancovat, aby si vynahradili chybějící žold.“

„To říká Somerset?“ opáčil Derry chladně. „Když je to takový starostlivý pán, tak ať ty své psy popadne za kůži a pěkně je drží...“

„Ne, Derry. Jste můj nejdůvěryhodnější rádce, to přece víte. Ale tentokrát žádáte příliš. Mám klapky na očích, Derry. Vidím jen Londýn před sebou, nic jiného.“

„Necítíte ani ten kouř ve vzduchu? Neslyšíte ženský nářek?“ zeptal se Derry.

Bylo neuvážené takhle ji provokovat, třebaže se znali tak dlouho. Viděl, jak jí na tvářích vystupují růžové skvrny a stékají se do ruměnce, který se jí rozlévá až ke krku. Celou tu dobu mu upřeně hleděla do očí, jako by z nich chtěla vyčíst všechna tajemství světa.

„Letošní zima je krutá, Mistře Brewere, a ještě nekončí. Pokud musím přimhouřit oči nad zlem, abych získala nazpět manžela a jeho trůn, pak budu slepá a hluchá. A vy budete mlčet.“

Derry se dlouze nadechl.

„Má paní, stárnu. Někdy si myslím, že moji práci by lépe zastal někdo mladší.“

„Derry, prosím. Nemyslela jsem to jako urážku.“

Vrchní zvěd zvedl ruku.

„Já jsem se neurazil. A nehodlám vás ani připravit o síť, kterou jsem tak dlouho splétal. Má paní, moje služba s sebou někdy nese velké nebezpečí. Neříkám to proto, že bych se chtěl chvástat, jen konstatuji pravdu. Setkávám se na temných místech s tvrdými chlapci a dělám to každý den. Jestli se jednoho dne nevrátím, chci, abyste věděla, co dělat dál.“

Markéta ho pozorovala velkýma tmavýma očima. Derry byl nejistý a to ji ohromilo. Stál před ní jako nervózní chlapec, ruce měl sepjaté před tělem a tiskl je k sobě.

„Pokud mě dostanou, je možné, že se i vy ocitnete v nebezpečí, má paní. Pak se vám ohlásí jiný člověk a prokáže se slovy, která budete znát.“

„Jak bude vypadat ten váš člověk?“ zašeptala Markéta.

„To vám nedokážu říct, má paní. Jsou celkem tři. Mladí, chytří a naprosto oddaní. Jeden z nich přežije ty druhé a chopí se otěží, až mi vypadnou z ruky.“

„Vy byste je nechal, aby se navzájem povraždili v souboji o to, kdo stane po mém boku?“ žasla Markéta.

„Samozřejmě, má paní. Cenu má jen to, co je draze vykoupeno.“

„Dobrá. Ale jak toho vašeho důvěrníka poznám?“

Derry se usmál tomu, jak rychle jí to myslí.

„Podle několika slov, která pro mne něco znamenají, má paní.“

Odmíchl se a zahleděl se mimo ni někam do minulosti – a také do budoucnosti, když si představil vlastní smrt. Znepokojeně zavrtěl hlavou.

„Žena Viléma de la Pole, Alice, stále žije, má paní. Její dědeček, Chaucer, byl možná první anglický spisovatel, ačkoli jsem nikdy neměl příležitost se s ním setkat. Kdysi použila v souvislosti se mnou jeden jeho verš. Když jsem se zeptal, co tím myslela, řekla, že ji to jen tak napadlo a že to nemyslela ve zlém. Přesto mi to utkvělo v hlavě. Říkala, že jsem ‚lichotník s nožem v plášti ukrytým‘. Myslím, že je to dobrý popis mé práce, paní.“

Markéta se zachvěla a třela si dlaně.

„Z toho verše mě mrazí, Derry, ale udělám, co říkáte. Pokud se mi ohlásí člověk a prokáže se těmi slovy, poslechnu ho.“ Oči se jí třpytily a výraz jí ztvrdl. „Beru vás za slovo, Derry Brewere. Neplýtvám svou důvěrou, ale vy jste si ji získal.“

Derry sklonil hlavu a vzpomínal na mladou francouzskou dívku, která kdysi připlula přes kanál La Manche, aby se provdala za krále Jindřicha. Ve třiceti letech byla Markéta stále štíhlá, měla čistou pleť a dlouhé hnědé vlasy svázané červenou stuhou do jediného vrkoče. Měla za sebou pouze jedno těhotenství, což byla vzácnost, takže na rozdíl od mnoha svých vrstevnic nevypadala jako sedřená pivovarská kobyla a uchovala si štíhlý pas i pružné tělo. Na člověka, který poznal tolik bolesti a ztrát, jí věk neubral na půvabu, to dokázalo odhalit každé oko. Ale Derry měl zkušený zrak a strávil v její blízkosti šestnáct let. V Markétě teď byla jistá zatvrzelost, a on nevěděl, zda

má být rád, nebo nerad. Ztráta nevinnosti je mocný stimul, zejména u ženy. A to, co následuje, je vždy stříženo z lepší látky, bez ohledu na občasné rudé skvrny. Derry věděl, že ženy takové věci skrývají měsíc co měsíc. Snad právě v tomhle spočívá podstata ženských tajemství a jejich vnitřního života: že musejí tajit krev – a že jí rozumějí.

Derry Brewer cítil, jak ho kořeněné víno hřeje v břiše i na prsou a alespoň trochu mu ulevuje od bolesti. Rytíř sedící proti němu pomalu přikývl a opřel se o opěradlo židle. Plně si uvědomoval důležitost doručené zprávy. Seděli v rohu rušného výčepu a všude kolem se mačkali stojící vojáci. V hospodě už zbylo jen špatné pivo a sedlina ze dna sudů, ale ze silnice sem stále nahlíželi další a další dychtiví zákazníci.

Derry si pro setkání vybral veřejný hostinec: dobře věděl, jak málo jeho vznešení pánové chápou podstatu jeho práce. Vůbec jim nedocházelo, že by někdo mohl putovat od jedné armády k druhé a cestou předávat nesmírně důležité informace. Derry se opřel o okraj dubových fošen a zahleděl se na sira Artura Lovelace, určitě toho nejdomyšlivějšího ze svých informátorů. Malý mužik si pod Derryho zkoumavým pohledem uhladil pěstěný knír, který mu spadl přes ústa a musel zanechávat v každém soustu jídla alespoň jeden vous. Poprvé se setkali po bitvě u Sandalu a Lovelace byl jedním ze stovky sklíčených rytířů a velitelů, jež dal tehdy Derry odvést stranou. Těm, kteří měli prázdné kapsy, rozdal několik mincí, a každému, kdo byl ochoten naslouchat, i pár dobrých rad. Derrymu pomohlo, že se dlouho pohyboval v nejbližším okolí krále Jindřicha. Nikdo nemohl zpochybňovat jeho loajalitu nebo jeho právo činit to, co činí – rozhodně ne po vítězné bitvě.

Důsledkem Derryho přesvědčování bylo, že se nemálo yorských vojáků rozhodlo zevlovat v Sheffieldu a čekat, až se budou moci přidat ke královnině armádě a k mužům, proti nimž dosud bojovali. Mohlo to vypadat jako bláznovství, kdyby lidé nemuseli jíst a dostávat žold. Když se pak ukázalo, že žádný žold nedostanou, možná si řekli, že to bláznovství přece jenom bylo. Stovky vojáků této armády

pak pomohly dobýt a vydrancovat města věrná Yorkovi, jen aby si naplnily břicha a měšce.

Lovelace na sobě neměl erbovní barvy, žádný svrchní kabátec ani malované brnění, které by ho odlišovalo a podle kterého by jej po příchodu do tábora mohli poznat a ohlásit. Dostal jen heslo a věděl, že se má ptát po Derrym Brewerovi. To stačilo, aby se dostal přes zvědavé strážce, ale pravda byla taková, že se mu podařilo projít do samého srdce armády královny Markéty, aniž by jej jedinkrát někdo zastavil. Za jiných okolností by to Derryho Brewera rozzuřilo a určitě by si svolal kapitány, aby jim znovu vysvětlil, jak důležité je držet špiony a vrahy co nejdál od míst, kde by mohli napáchat nevýslovné škody.

Lovelace se předklonil a jeho hlas přešel do vzrušeného šepotu. Derry cítil jeho pot, protože rytíř přímo žhnul. Absolvoval divokou jízdu, aby mohl královu vrchnímu vyzvědači prozradit, co ví.

„To, co jsem vám řekl, je životně důležité, Místře Brewere, rozumíte? Donesl jsem vám Warwicka na podnose, oškubaného, namaštěného a omotaného motouzem – jen ho nabodnout na rožeň!“

„*Námořníka!*“ zabručel zamýšlený Derry nepřítomně. Warwick býval dlouhá léta kapitánem calaiské posádky a říkalo se, že má slabost pro moře a námořní loď. Rytíř Lovelace slíbil, že nebude zmiňovat významná jména, ale samozřejmě na to stále zapomínal. V časech, jako byly tyto, se Derry raději choval, jako by mu přes rameno neustále nakukoval nejhorší nepřítel připravený vyslechnout každé slovo a předat ho dál.

Vojáci už všechno vypili a atmosféra v hostinci byla čím dál méně přátelská. V návalu a tlačenci náhle přes jejich stůl přepadl nějaký zrzek, vrazil do Derryho a oběma rukama se snažil chránit před možnou odplatou. Přitom se řehtal na celé kolo. Chtěl se otočit, aby vynadal tomu, kdo do něj předtím strčil, ale když mu Derry přitiskl na hrdlo studený kov, hlas mu selhal.

„Opatrně, synku,“ zamumlal mu Derry do ucha. „Klid' se!“

Ušetřil vojákovi řádnou herdu a pozorně sledoval, jak s vytřeštěnými očima mizí zpátky v davu. Šlo tedy skutečně jen o náhodu. Nikoli o jednu z těch „náhod“, které končí tragicky, ale jsou koncem konců projevem Boží vůle: je to smůla, že někdo naběhne na čepel a že teď Brewer leží v chladné zemi, ale život jde dál a budeme na něj často a s láskou vzpomínat...

„Brewere!“ ozval se znovu Lovelace a luskl prsty ve vzduchu.

Derry na něj podrážděně zamrkal.

„Co ještě chcete? Předal jste mi zprávu – a pokud je pravdivá, je pro mě užitečná.“

Lovelace se naklonil blíž, takže Derry z jeho dechu ucítil cibuli.

„Nezradil jsem *Námořníka* pro nic za nic, Mistře Brewere! Když jsme se tehdy potkali v té hospodě v Sheffieldu, nešetřil jste stříbrňáky ani sliby.“ Lovelace se zhluboka nadechl a hlas se mu chvěl nadějí. „Vzpomínám si, že jste se zmínil o uprázdněném titulu hrabat z Kentu a o tom, že tam chybí věrný člověk, který by vybíral pro krále daně a desátky. Tvrdil jste, že muž, který vám vydá Warwicka, se může těšit i na takovou skvostnou a sladkou švestičku.“

„Ach tak,“ opáčil Derry. Záměrně předstíral, že chápe pomalu. Zčásti to bylo proto, že tenhle zabeďněný rytíř znovu vyslovil Warwickovo jméno, přestože se kolem nich mačkalo tolik lidí, že se někteří z nich nakláněli přímo nad nimi a jeden z nich téměř skončil Derrymu na klíně.

„Já jsem vám ho vydal!“ zopakoval Lovelace. Byl už celý rudý a krk i obličej měl mírně naběhlý. „Naslibujete hory doly, a pak nic?“

„Nařídil jsem vám, abyste sem do tábora přišel bez šerpy, bez kabátce ve vašich barvách a bez štítu s erbem. Abyste se dostal až do hospody, musel jste projít mezi deseti tisíci muži. Stalo se, že by vás jediný z nich popadl za ruku a vyptával se, kdo jste?“

Lovelace zavrtěl hlavou. Ostrý tón vrchního špeha jej znervózňoval.

„Můj milý rytíři, copak vám nedošlo, že když jste mohl tak snadno proklouznout až ke mně, mohou se mí lidé stejně dobře procházet po táboře, ze kterého jste přijel? Že můžu mít tam na jihu několik chlapů, co nosí vodu nebo leští brnění a přitom se dívají, počítají a všechno si ukládají do paměti? Opravdu si myslíte, že bych byl bez vašich očí slepý?“

Derry viděl, jak rytíře opouští všechna naděje. Lovelace na židli celý povadl. Stát se hrabětem, královým družínkem, bylo pro obyčejného vojáka, a dokonce i pro rytíře s tvrzí a několika statky propachtovanými drobným sedlákům neuskutečnitelným snem. Ale za války se stávaly i neuvěřitelnější věci. Derry tušil, že Lovelace má někde ženu a děti, kteří jsou závislí na jeho žoldu, důvtipu a možná i troše štěstí.

Chudoba byla zlý pán. Derry si schlíplého rytíře prohlédl pozorněji a všiml si jeho obnošeného kabátce. Taky ho napadlo, zda Lovelaceův divoký vous není známkou toho, že jeho majitel nemá na holiče. Tlumeně si povzdechl. V mladších letech by vstal, poplácal Lovelace po rameni a ponechal ho svému osudu, aby ho na zpáteční cestě zmlátili, okradli a bůhví co ještě.

Jenže si s krajní nechutí musel přiznat, že věk obrousil jeho nejostřejší hrany a on začal vnímat nesnáze druhých, dokonce se jim už ani nesmál. Snad bylo načase odejít na odpočinek. Kdyby se jednou nevrátil domů, jeho tři mladší společníci byli všichni připraveni poprat se o jeho místo. Žádný z nich neznal jména těch druhých, přinejmenším teoreticky, ale Derry by vsadil poslední minci z měšce, že už na všechno přišli. Dobrý způsob, jak se vyhnout ráně nožem, je zabít člověka, který jej drží. A muži z Derryho družiny věděli, že nejlepší ze všeho je zabít toho druhého ještě dřív, než mu dojde, že je vašim nepřitelem.

Žádnou z těchto myšlenek na sobě nedal znát a dál upíral zrak na Lovelace, který se pomalu smířoval s tím, že zradil Warwicka za pouhou pintu černého piva. V přítomnosti tolika vojáků se Derry neodvažoval hodit na stůl stříbrňák nebo zlaták. Věděl, že kdyby to udělal, mohl by Lovelace rovnou sám zbít do bezvědomí, a ještě by ušetřil. Místo toho jej uchopil za ruku a vtiskl mu do ní zlatý půl-dukát. Nešťastný rytíř se podíval do dlaně a oči se mu zúžily rozpaky i úlevou. Mince nebyla velká, ale dalo se za ni pořídit nejméně deset obědů, nebo možná nová plášť.

„Bůh s tebou, synu,“ řekl Derry a vstal. „Důvěřuj králi a nebudeš zklamán.“

Byl nov a měsíc nesvítil, ale Eduard z Yorku viděl své ruce ve světle hvězd. Natočil levou dlaň k obličejí a sledoval, jak se jeho prsty třepotají jako bílé perutě. Seděl kdesi ve Walesu na skále, na jejíž jméno se neobtěžoval zeptat. Nohy se mu houpaly nad prázdnotou, a když dolů shodil kámen, padal celé věky a zdálo se, že nikdy nedopadne. Pod nohama mu zívala nesmírná hloubka, ale tma byla tak hustá, až se skoro zdálo, že by si na ni mohl stoupnout.

Opile se té myšlence usmál, natáhl jednu nohu a šátral kolem sebe, jako by hledal most stínů, po němž by mohl přejít přes údolí. Přitom se převážil za okraj skalního výběžku a začal se rychle škrábat zpět; křečovitě kolem sebe kopal, ale panika ho opustila stejně rychle, jako předtím přišla. Věděl, že nespadne. Mohl toho vypít tolik, že by to menšího člověka zabilo, ale Bůh by nedopustil, aby se zřítíl z nějaké velšské skály. Nebylo mu souzeno tady zemřít – musel toho ještě hodně vykonat. Eduard pro sebe přikývl. Hlavu měl tak těžkou, že se mu bezděky kývala nahoru a dolů ještě dlouho potom.

Zaslechl kroky a tlumené hlasy dvou svých mužů, které se ozvaly několik yardů za ním. Eduard pomalu vzhlédl a uvědomil si, že

ve tmě, jaká u země panuje, ho nemohou vidět. Jen končetiny mu bíle svítily, až ho napadlo, že musí vypadat jako duch. Být v jiném rozpoložení, možná by s velkým řevem vyskočil, aby je přiměl k poděšenému výkřiku, ale na to se v něm nahromadilo příliš mnoho tmy. Noc, která jej obklopovala, do něj pronikla, sotva se dotkla jeho paží. Jistě právě proto viděl svou bílou kůži: protože nasála temnotu a nasávat ji nepřestala; tma jej naplňovala, div z toho nepraskal ve švech. To pomyšlení bylo krásné a on jen seděl a přemítal nad ním, zatímco za jeho zády rozmlouvali oba muži.

„Nelíbí se mi tu, Brone. Nelíbí se mi tyhle kopce, déšť ani ti zatracení Velšani, co se na nás mračí z těch svejch malejch chatrčí. Zloději jsou to: co není přivázaný, ukradnou. Starýmu Beznoskovi zmizelo předevcírem sedlo – samo asi neodešlo. Tohle není místo, kde by člověk chtěl pobejt, akorát my tu furt trčíme.“

„Jo, kamaráde, kdybys byl vévoda, třeba bys nás odtud odvedl zpátky do Anglie. Takhle musíme čekat, dokud nám pán z Yorku nezavelí, abychom se pohnuli. Ale já jsem spokojenej, řekl bych. Vlastně ne, kamaráde, víc než spokojenej. Radši dřepím tady, než abych musel maširovat a válčit v Anglii. Jen ať ten hromotluk dál utápí svůj žal kvůli otci a bratrovi. Starej vévoda byl skvělej chlap. Kdyby to byl můj táta, taky bych celý dny chlatal. On se nakonec vzpamatuje, anebo mu z toho pukne srdce. Nemá smysl mudrovat nad tím, co se stane dřív.“

Eduard z Yorku zašilhal směrem ke dvojici. Jeden z mužů se opíral o balvan a splýval s ním jako jeden velký stín. Druhý stál a díval se vzhůru na moře hvězd, které se s postupující nocí rozhořely na severu. Yorka se silně dotklo, že se o jeho zármutku, o jeho soukromé bolesti baví obyčejní rytíři a kopiníci, jako by probírali počasí nebo ceny chleba. Začal se drápat na nohy, a když vstal, kymácel se tak, že se div nezřítíl z okraje srázu. Měřil přes sto devadesát centimetrů a byl to obr, zdaleka nejvyšší muž v celém vojsku. Zakryl velký kus

oblohy a oba muži ztuhli, když si všimli tiché postavy, jejíž temná silueta orámovaná hvězdami čněla proti tmavému nebi.

„Kdo jste, že mi chcete rozkazovat, jak mám držet smutek, co?!“ zařval Eduard, přestože se mu pletl jazyk.

Obou se zmocnila naprostá panika, otočili se jako jeden muž, vyšplhali na hřeben kopce a rychle mizeli po mírnějším svahu na druhé straně. Eduard za nimi nesouvisle vykřikoval, udělal pár potácivých kroků a nakonec se svalil, když si podvrtil nohu na neviditelném kameni. Z úst se mu hrnuly zvratky: staré víno se smísilo s čistou pálenkou v tak žíravou kyselinu, že ho páčila na sedřené kůži.

„Najdu si vás! Najdu, vy drží zkurvysyni...!“

Převalil se na záda a propadal se do spánku s nejasným vědomím, že ty dva už příště nepozná. Hlasitě chrápal na temeni velšské hory, která jej poutala k zemi, zatímco se nad ním otáčela nebeská bář.

Když se Markétini pánové shromáždili, přšelo, liják bubnoval do plátna a stanové tyče praštěly pod vahou mokré látky. Derry Brewer si založil ruce a prohlížel si tváře královniných vrchních velitelů. Ze všech lidí v tomto velikém stanu utrpěl největší ztrátu Jindřich Percy. Čerstvý hrabě z Northumberlandu nosil rodové jméno vepsané v obličejí: díky mohutnému percyovskému zobanu byl k poznání kdekoli. Cena, kterou musel rod Percyů zaplatit, dodala mladému hraběti v této společnosti na významu. Derry si všiml, že Jindřich Percy po ztrátě otce a bratra dospěl, jen zřídkakdy mluvil, když neměl co říct, a odíval se důstojností, jako by to byl plášť. Hrabě Percy by je mohl docela dobře vést proti Warwickovi, ale velením byl nakonec pověřen ještě nezkušenější Somerset. Derry si dovolil vrhnout pohled na královnu, která plaše seděla v koutě, růžolíci a štíhlá. Jestli byla pravda, že v době odloučení od manžela vyhledávala Somersetrovu společnost, zachovávala v tomto ohledu nevšední diskrétnost. Somerset byl i v pětadvaceti letech svobodný, což bylo dost vzácné

a leckdo nad tím zvedal obočí. Derry si uvědomoval, že by měl vévodovi poradit, aby se oženil s nějakou ochotnou jalovicí a zplodil několik pěkných a tlustoučkých dítek, než se začnou šířit klevety.

Na královninu výzvu se sem sjel půltucet menších baronů. Derryho potěšilo, že mezi nimi, v lavicích, v nichž se vrtěli jako školáci při hodině, vidí i lorda Clifforda. Clifford zabil u Wakefieldu Yorkova syna a pak s vítězoslavnou škodolibostí šermoval zkrvavenou dýkou jeho otci před obličejem. Po takovém činu bylo těžké mít ho rád, i kdyby to byl vzor vší ctnosti. Podle Derryho to byl nadutec a slaboch, prázdný a hloupý.

Bylo zvláštní, jak rychle a jak daleko se roznesla zvěst o zavraždění Yorkova syna, skoro jako by měla křídla: síť Derryho informátorů mnohokrát hlásila, kde všude se o tom povídá. Stejně jako o tom, že královna táhne k jihu s vojskem vyjících a štěkajících severanů, které doprovázejí pomalovaní divoši ze skotských hor. Prý seká hlavy, své muže dala označit Yorkovou krví a raduje se ze smrti nevinných chlapců. Historiky zapustily kořeny a Derry se ptal, zda je šíří někdo takový, jako je on sám, nebo jsou to jen obyčejné bezohledné a zlé pomluvy.

Jeho úředník právě dočetl dlouhý seznam Warwickových oddílů poskládaný na základě zpráv od desítky mužů, jako byl Lovelace. Derry věřil, že výsledný obraz je poměrně přesný. Jednotlivé pozice se určitě změní a pohyby vojsk mohou zvrátit výsledek bitvy ještě dřív, než vůbec začne, ale v danou chvíli si byl Derry celou situací jistý. Warwick vybudoval obranná postavení a nemůže se dát znovu do pohybu. Vrchní zvěd svému člověku kývnutím poděkoval a chystal se debatovat o svých závěrech nebo je v případě potřeby hájit.

Tím, kdo se rozhodl odpovědět, byl baron Clifford. Jeho hýkavý hlas stačil k tomu, aby Derry začal skřípat zuby.

„Chcete, abychom přesouvali armádu jako figurky na šachovnici, Brewere? Myslíte, že takhle se válčí?“

Derrymu neušlo, že baron hovoří v množném čísle. Dlouhých šest let se Clifford snažil stanout po boku předních šlechticů, kteří ve válkách ztratili otce, tedy hraběte Percyho z Northumberlandu a Somersetu. Nezdálo se, že by mu to ti dva měli za zlé, ale pokud mohl Derry posoudit, neprojevovali mu ani zvláštní náklonnost. První dvě Cliffordovy otázky považoval za řečnické a neodpověděl na ně. Čekal, až se baron vypovídá.

„Nuže? Mají snad špehové nebo plíživí kapsáři rozhodovat o tom, v jakém pořádku dorazí královské vojsko na bojiště?“ zeptal se Clifford. „Něco takového slyším poprvé! Z vašich slov plyne, že alespoň Warwick ví, co je to čest, když už to nevíte vy! Říkáte, že přehradil svým vojskem Londýnskou silnici, aby se nám postavil. Ano! Takto válčí čestní muži, Brewere: bez záludných lstí, bez lží a úskoků. Jsem zděšen z toho, co jsem zde dnes vyslechl, opravdu zděšen!“

K Derryho rozladění Markéta mlčela. Užila si už slastí i strastí přímého velení během bojů daleko na severu a nenašla v nich zalíbení. Derry se navíc domýšlel, že Somerset královnu v soukromí přesvědčil, aby se podrobila jeho autoritě. Derry musel získat Somersetu, ne Clifforda, a už vůbec ne hraběte Percyho, ačkoli by vše šlo snáz, kdyby alespoň jeden z nich souhlasil s Derryho návrhy.

„Lorde Cliffordu,“ začal Derry. Nemohl toho člověka rovnou označit za nadutého hlupáka, ale hovořil natolik pomalu, aby ho všichni pochopili. „Jako vzdělaný a zkušený člověk víte, že v mnoha bitvách rozhodl manévr, který jedna strana podnikla dlouho předtím, než vojska zkřížila zbraně. Známe případy, kdy byly pevnosti dobyty po bočním obchvatu. Právě tohle navrhuji, pane. Mým úkolem, mým posláním je poskytnout vašim lordstvům veškeré informace, které můžete žádat.“

Clifford už otevíral ústa a chtěl něco říct, ale Derry zachoval ledový klid a pokračoval:

„Můj pane, Warwick zřídil na Londýnské silnici opevnění s děly a sítěmi opatřenými hřeby, se zákopy a valy a všemi ostatními pře-

kázkami, které musejí muži překonat, pokud se k němu budou chtít přiblížit třeba jen o jediný krok. Všechny zprávy, které mám,“ odmlčel se, když si Clifford odfrkl, „všechny zprávy, které mám, říkají, že čeká útok od severu, pánové. Rozestavil píky a kanony tak, aby zničil nepřítel přicházejícího ze severu. Proto navrhuji, a velí to zdravý rozum, abychom jej obešli a vyhnuli se nejnebezpečnějším úsekům jeho obranných postavení.“

„A ukázali, že se bojíme méně početného vojska?“ zvolal Clifford rozčileně. „Aby naši druhové ve zbrani viděli, že bereme ty nevillovské psy vážně, že respektujeme zrádce a zacházíme s nimi jako se sobě rovnými, místo abychom je vymetli a spálili jako mrtvé vosy? Podle těch vašich zpráv, Mistře Brewere, máme v poli převahu pěti tisíc mužů! Chcete to popřít? Naše vojsko Yorky porazí! Je nás víc než Warwickových Kenťanů a londýnských žebráků – a vy chcete, abychom se vyhýbali a kličkovali jako uličník, co jde krást jablka? Ptám se vás všech – kde zůstala čest?“

„Řekl jste to hezky, lorde Clifford,“ odušil Derry a hlas i úsměv mu ztvrdl, „ale tady se naskytá příležitost ušetřit životy mužů, jimž velíte, a zasadit Warwickovi úder, nebo ho dokonce zničit, aniž se naše oddíly rozbijí o jeho obranná postavení. Můj pane, nevidím nic čestného na tom, že...“

„Myslím, že to stačí, Mistře Brewere,“ zamumlal Somerset a zvedl ruku. „Vaše argumenty nebudou silnější, když je budete opakovat. Jsem si jistý, že jsme porozuměli vaší hlavní myšlence.“

„Ano, můj pane,“ řekl Derry. „Děkuji vám.“

Usedl na rozvrзанou židli a zamrkal: v pravém kolenu ho píchalo a měl strach, že do něj dostane křeč. Byla mu zima, byl celý rozlámaný a měl po krk hádek s hlupáky a mladšími muži, kteří ho převyšovali hodností. Dlouhé odloučení od krále Jindřicha způsobilo, že studnice jeho autority vyschla. Bývaly doby, kdy se Derryho Brewera všichni obávali, protože se stýkal s mocnými lidmi i se samotným

zdrojem vší moci. Dnes se musel hádat s osly, jako byl Clifford, kteří nosili nosy nahoru a zasluzovali by, aby jim je někdo rozbil.

„Nemám strach z Warwickovy armády,“ prohlásil Somerset.

„Ovšem že ne!“ zamumlal Clifford, ale varovný pohled jej umlčel.

„Je pravda, že měl asi měsíc na to, aby se připravil na obranu, zatímco my jsme táhli k jihu stejně pomalu jako nějaké pradleny.“ Somerset zvedl ruku, aby umlčel nesouhlasné bručení. „Klid, pánové. Víím, že se muži potřebovali najíst, ale výsledek je, že jsme Warwickovi dopřáli čas – při jeho bohatství nepochybuji o tom, že je zásobován přímo z Londýna. A co je horší, má ve svých rukou krále Jindřicha, z čehož mu plyne zvláštní... vliv. Král je sice jeho zajatcem, ale jak věřím, všichni si uvědomujeme, že nebude ani křičet o pomoc, ani se nepokusí uprchnout. Přesto přese všechno proti nám stojí jen slabé síly Kentů, Londýňanů a hrstky chlapů ze Sussexu a Essexu. Takového vojska se nebojím – jenže je tu samozřejmě ještě někdo jiný.“

Somerset se rozhlédl po shromážděných a pohledem krátce spočinul na Markétě, která dál upřeně hleděla na ruce složené v klíně.

„Yorkův syn, Eduard – mám ho titulovat Eduard z Yorku? Mám na mysli někdejšího hraběte z Marchu, který měl ve Walesu pouhých několik tisíc vojáků, a přesto dokázal porazit vojsko tří Tudorů, zabít otce a syny zahnat na útěk. Snad se po tomto vítězství pod jeho praporci neshromáždily další posily, ačkoli v celé zemi žije dost zuřivců, kteří by se k němu mohli přidat, kdyby je povolal. York je z královského rodu a může nás ohrozit. Jestli se York spojí s Warwickem, počtem se nám skoro vyrovnají – určitě jich bude dost na to, aby nás to mohlo znepokojovat.“ Somerset zavrtěl hlavou. „Stejně jako Warwick bych i já chtěl mít nepřítele před sebou, nepřítele, který bude připraven bojovat a zemřít, jenže Yorkův syn proti nám vytáhne jistě včas a může na nás udeřit z boku.“

Somerset se odmlčel, nadechl se a rozhlédl se po všech přítomných.

„Páni lordové, má paní, Mistře Brewere: nemůžeme se s Warwickem pustit do tance a ocitnout se mezi dvěma ohni. Nemůžeme skákat tak, jak on píská. Pokud informátoři Mistra Brewera přinesli zprávy o obranném postavení se slabým místem na křídle, můj rozkaz zní – využít každou výhodu, která se nám nabízí. Nepokládám za věc cti poslat tisíce mužů, aby zemřeli při útoku na dobře opevněné pozice, lorde Clifforde. I Caesar na bitevním poli manévroval, pokud vím. Snad přímo na tomto poli, Jene Clifforde!“

Derry viděl, jak se Clifford usmívá a sklání hlavu. Z nějakého důvodu ho popudilo, že se ten člověk v takové společnosti cítí jako ryba ve vodě. Snad to byla další známka stárnutí, ale nemohl to tak nechat.

„Jestli to smím baronu Cliffordovi vysvětlit, můj pane, je jistý rozdíl mezi usmrčením zraněného chlapce prchajícího z bojiště a útokem proti pevným pozicím, které...“

„Mlčte, Brewere!“ obořil se na něj Somerset, zatímco Clifford zíral jako opařený. „Ne, odejděte! Jak se opovažujete mluvit v mé přítomnosti takovým způsobem? Zváším, jak vás potrestat. A teď ven!“

Derry se hluboce uklonil Markétě. Víc než na kohokoli jiného ve stanu měl zlost na sebe. Cítil určité neradostné uspokojení, že nahlas pojmenoval Cliffordův zločin. Yorkovu synovi bylo sedmnáct a na útěku z bitevního pole u Sandalu nepředstavoval hrozbu absolutně pro nikoho. Derry nevěděl, jestli byl už předtím zraněný, ale zmínil tuhle podrobnost, aby podtrhl, jaký je Clifford zlomyslný surovec. Tak se rodí pověsti.

Když Derry odcházel ze stanu, snažil se kráčet zpříma; věděl, že zašel příliš daleko. V chladnějším vzduchu z něj hněv vyprchal a on se cítil starý a unavený. Clifford ho mohl vyzvat na souboj, ale nejspíš to bylo pod jeho úroveň a také nehodlal riskovat souboj před

svědky. Derry měl nejlepší léta určitě za sebou, ale i tak by z Cliffora udělal fašírku, mít tu příležitost, a baron to věděl. Ne, ten se zmůže leda na ránu nožem ve tmě nebo Derrymu přidá do jídla nasekané kočičí vousky, aby zvracel krev.

Derry zoufale vzhlédl k věži vesnické kaple postavené na pozemcích rodiny Stokkerů z Wybostonu. Nebyla dost vysoká, aby ho v noci ochránila před hrdlořezy, kteří po něm budou pást. Musí zůstat vzhůru a v něčí společnosti. Nevyčítal si, že proti sobě popudil Cliffora, a dokonce i Somersetu. Od Yorkovy smrti jako by Markéta přestala vládnout. Královnin úhlavní nepřítel byl mrtvý, manžel stále v zajetí a ona ztratila něco z oné prudkosti, která ji celé roky poháněla. Jako by náhle přesně nevěděla, jak dál. Do této prázdnoty vstupovali muži jako Somerset, chytří a ctižádostiví mladí lidé hledící daleko do budoucnosti. A hňupové jako Cliffor jen přemýšleli, komu z mocných se vlichotit.

Bylo těžké přestat doufat, to Derry dobře věděl. York byl mrtvý a Salisbury také – oba muži, kteří tolik let vztahovali ruce po trůnu, jako by na něj měli nárok. Jedinou nepříjemností, jež čekala na rozuzlení, bylo zajetí krále Jindřicha: jeden nevinný ubožák zůstával v rukou lidí, kteří měli všechny důvody jej nenávidět. Pravda byla, že kdyby Jindřicha zabili, královna by dlouho netruchlila. Derry viděl, jak se jí rozzáří oči, když spočinou na Somersetovi. Nebylo možné si toho nevšimnout, pokud se na to člověk soustředil.

Se soumrakem přišel mrazivý vítr, ještě chladnější, než jaký vál přes den. Královnina armáda odbočila z Londýnské silnice a vlekla se ledovým nečasem. Na Somersetův rozkaz opustila cestu dlážděnou širokými plochými kameny a vyrazila na západ. Vojákům skřípaly podrážky o zmrzlou zem. Čekali na ně průzkumníci na koních a mávali pochodněmi, aby je udrželi ve správném směru poblíž města Dunstable. Byl to Derryho nápad, nechat přes noc zmizet patnáct tisíc mužů, zatímco Warwickovi zvědové budou marně čekat na silnici o kus dál na jih, až se objeví.

Ode dne, kdy Derry naposled spatřil zrudlého lorda Clifforda coby ztělesnění zmaru, se nikdo nepokusil k vrchnímu vyzvědači přiblížit, tím méně mu vyhrožovat. Derry přesto nepolevoval v bdělosti: znal dobře muže, jako byl Clifford, i jejich nenávisť. Neozval se ani Somerset, jako by se mladý vévoda rozhodl přejít a zapomenout všechny urážky, jichž byl svědkem. Derry věděl, že kdyby se nakonec šlechtic rozhodl jinak, koukalo by z toho nejspíš veřejné bičování provedené bez okolků před zraky všech. Clifford neměl ani moc, ani odvalu, aby takovou věc prosadil. Od něj Derry očekával spíš útok v nestřeženém okamžiku. V důsledku toho začal bez jasného a konkrétního úmyslu plánovat lordovo nenápadné zmizení. Jenže dopomoci na onen svět královu baronovi nebyl snadný úkol ani pro nejvyššího špeha.

Šiky pochodujících mužů vyburcovaly zděšené obyvatele Dunstable záplavou pochodní a již obvyklým a nevídaným požadavkem „odevzdejte zásoby nebo zvířata“. Místním toho koncem zimy beztak mnoho nezbyvalo. Většinu zásob už během krušných měsíců spotřebovali.

Tentokrát alespoň královna Markéta se synem přihlíželi ze sedel, jak vojsko prochází městem. V její přítomnosti nehrozilo, že dojde k ničení, přinejmenším ne tam, kam dopadalo světlo pochodní. Derry nepochyboval, že to bude mít za následek hubenější kořist. Zaslechl, jak se v boční uličce někdo rozkřičel, a byl by tam poslal pár mužů s klacky, ale Somerset byl rychlejší a už vydal rozkaz. Za chvíli přivlekli jeho lidé zpět na hlavní silnici asi deset chlapů kňučících pod ranami pěstí a bičů. Někteří hlasitě protestovali, ale když jeden z kapitánů zuřivě zařval, že kdyby chtěl, mohl by je všechny potrestat jako dezertéry, zmlkli, jako by jim nasadil roubík. Tresty za dezerci měly za úkol odradit každého, kdo by se snad ocitl v pokušení něco takového udělat, třeba během mrazivých, temných hodin strávených v zimě na stráž. Tradovala se spousta zkazek o železných nástrojích a ohni, které se negramotní muži učili nazpaměť a vyprávěli si je navzájem.

Únorové noci byly dostatečně dlouhé, aby skryly většinu hříčků, a když se Dunstablem prohnala povodeň v podobě královniny armády, nezbylo v krámech a domech na hlavní ulici ani sousto jídla. Vzduch naplňovaly naříkající hlasy a poslední vojáci svírající zbraně ve zkřehlých rukou se vlekli dál s hlavami skloněnými před větrem.

Za městem tma zřídla. Duby, cesmíny a bílé břízy prastarého hustého lesa dokázaly pohltit sebevětší zástup. V temnotě pod větve mi si muži směli odpočinout a pojíst. Věděli, že nabírají sílu k boji. Brousili čepele a natírali koženou výstroj olejem. Kováři jim kleštěmi z černého železa trhali zkažené zuby. Poddůstojníci a táboroví sluhové dusili v kotlících cibuli a tuhé fláky zvěřiny. Na většinu vojáků zbylo jen o málo víc než řídká, mastná šlichta. I tak si jí chtivě plnili misky, smáčeli v ní rty a hlídali si každou kapku.

Ti, kdo mohli, se vydali lovit tetřevy, králíky, lišky nebo ještě spící ježky, cokoli, co se hýbalo. Před lovem dostali za svou námahu zapláceno. Když už nebylo dost mincí, lovili dál a jako odměnu si

nechávali větší díl úlovku. Jeden z lovců si chtěl ponechat vše, co ulovil, protože už nikdo neměl, čím by mu zaplatil. Strávil celou noc u ohýnku a ládoval se chutným zajícem. Sledovala ho přitom spousta očí. Ráno ho našli pověšeného na větvi a nikdo neslyšel jediný výkřik. Muži na dlouhém pochodu zkrátka umírali, to bylo normální. Zhroutili se nebo zabloudili, hladoví a vyčerpaní, s prázdným výrazem ve tváři. Některé zahnyly zpět do houfu rány biřiců. Jiní zůstali tam, kde padli, aby vydechli naposled, zatímco jejich druhové pochodovali kolem a beze studu sledovali výjevy odehrávající se na silnici.

Jakmile měli královnini vojáci trochu polévky v žaludku, sbalili se a vyrazili do šedivého úsvitu. S východem slunce už pochodovali k obzoru. Ještě pořád měli dost sil a odhodlání. V noci obešli St. Albans, takže se teď blížili od jihozápadu. Někteří z nich za pochodu cenili zuby a představovali si překvapení a hrůzu Warwickových mužů, až jim do zad vpadne bojechtivá armáda.

Warwick, usazený vysoko v sedle krásného černého valacha, hleděl na silnici, která se táhla k severu. Slunce stoupalo po jasné obloze, ale vál chladný vítr a pronikal mu do morku kostí. Za zády měl návrší a město St. Albans, nad nímž čnělo opatství. Při tom pomyšlení ho nepříjemně bodlo: vzpomněl si, jak mu opat Whethamsted v celé své nádheře udílel vznešené rady z titulu člověka, který se před šesti lety stal svědkem bitvy na kopci pod opatstvím. Warwickova role v tehdejší Yorkově vítězství byla dost významná a nedokázal pochopit, proč ten staroch pokládá za rozumné líčit mu znovu všechny podrobnosti. Opat si větší část předchozího večera liboval v líčení ponurých scén, jako by v tom nacházel nesmírné potěšení.

Warwick potřásl hlavou, aby si ji pročistil. V tu chvíli ho zajímala jen královna a její armáda, která postupovala k jihu přímo proti němu. Divil se, že tu ještě není. Markéta mu bůhvíproč poskytla dost času a on jej využil: přetavil svůj hněv a zármutek do příkopů

a valů. Cesta k Londýnu už neexistovala. Jeho vojáci přes ni vykopalí hluboké brázdy, aby znemožnili útok jízdy proti svým pozicím. Z londýnských sléváren pocházely sítě ze spletených lan opatřené hřeby, z nichž každý byl do uzlů vpleten ručně. Ne že by takovou překážku nikdo nedokázal překonat, ale obránci přitom mohli útočníky řádně pocuchat. Warwick měl v úmyslu vyčerpat královninu větší armádu šik po šiku, dokud z ní nezůstanou jen vyčerpané a zkrvavené zbytky. Teprve pak pošle do boje své tři oddíly, deset tisíc mužů, kteří zlomí vůli Lancasterů a připraví je i o poslední naděje. Přitom ho napadlo, jak málo vůle zbylo samotnému králi Jindřichovi, a zamračil se.

Jindřich se zdržoval nedaleko místa, odkud se Warwick rozhlížel po svém rozlehlém táboře. Seděl ve stínu holého dubu a hleděl vzhůru skrze větve, které se mu křížily ve složitých obrazcích nad hlavou. Vypadal, jako by upadl do transu. Už nebyl spoutaný, nebylo to potřeba.

Když se Warwick poprvé setkal s královou nevinnou prostotou, musel se chvíli ptát sám sebe, zda se ho ten člověk nepokouší ošálit: tak dokonale hrál Jindřich svou roli. Před pěti lety se rozšířily zprávy, že se mladý král probral z mdloby a vrátilo se mu i něco síly a elánu. Při té myšlence Warwick pokrčil rameny. Možná to tak opravdu bylo, ale teď už to neplatilo. Zatímco hrabě zamyšleně hleděl před sebe, zaujal krále nějaký hluk. Jindřich mačkal v dlaních hlínu a fascinovaně sledoval zmatek kolem sebe. Warwick věděl, že kdyby k němu přistoupil, začal by mu Jindřich klást otázky a zdálo by se, že chápe odpovědi, ale ani jiskřička vůle ho nepřiměla, aby se zvedl z místa, kam ho usadili. Byl to zlomený člověk a Warwick by ho snad i mohl litovat, nebýt toho, že toto milé dítě způsobilo smrt jeho otce. Takhle k němu cítil jen chladné pohrdání. Dům Lancasterů si nezasloužil trůn, pokud na něj nemohl posadit nikoho jiného než Jindřicha.

Warwick jemně mlaskl a cukl otěžemi, aby obrátil koně. Podél hranice tábora klusali tři jezdcí a on jim vyjel vstříc. Ve dvou z nich poznal bratra Jana a strýce Fauconberga, dva Nevilly oddané jejich věci. Třetí, Jan de Mowbray, vévoda z Norfolku, už ve Warwickovi takové nadšení nevbuzoval, třebaže neudělal nic, čím by vzbudil jeho podezření. Byl ale výše postavený a o dobrých deset let starší. Jeho matka pocházela z rodu Nevillů, ale nevillovskou matku měli i bratři Percyové, a přece se rozhodli podpořit krále Jindřicha. Warwick si tiše povzdechl. Válka vedla k prapodivným spojenectvím. On sám ocenil Norfolkův význam i zkušenosti, když mu svěřil významný post velitele pravého křídla, jehož velké čtverce seřazené v neuspořádané linii stály mírně vysunuty před zbytek vojska. Jen čiročirá náhoda mohla za to, že se Norfolk v čele předsunutých oddílů střetne s nepřítelem jako první. Pokud měl v úmyslu zradit, napáchá tam nejméně škod a Warwick bude v týlu pořád schopen zoufalé obrany.

Trojice mužů přitáhla otěže a Warwick nepatrně potřásl hlavou. Po otcově smrti jako by na světě ubylo radosti a na věcech, které kdysi považoval za samozřejmé, teď ležel nepřehlédnutelný stín. Po starém pánovi zůstalo v jeho životě prázdné místo, ztráta tak nesmírná, že nedokázal dohlédnout na její konec. Když teď Warwick hleděl na přátele a spojence, dokonce i na vlastní bratry a strýce, viděl jen to, že by ho mohli zradit.

Zdvořile sklonil hlavu před Vilémem, lordem Fauconbergem, ale lord popojel na koni blíž a natáhl ruku, takže mu ji Warwick musel sevřít a pak se oba muži toporně objali. Warwick netěšilo, že ve strýcově tváři rozeznává otcovy rysy. Bylo mu zatěžko se na něj dívat a pokaždé v něm doutnal vztek, když Fauconberg důvěrně hovořil o svém starším bratrovi, jako by si na něj dělal větší právo jen proto, že jej znal o tolik déle než Warwick. Ve snaze oba synovce trochu utěšit jim už odvyprávěl celou řadu historek o otcově dětství, jenže jeho verzím ani jeden z nich nevěřil a otec už tu nebyl a nemohl

je potvrdit ani vyvrátit. Ve Warwickových očích byl strýc ten menší z obou mužů. Všichni tři synovci ho na veřejnosti ctili, ale nemilovali ho zdaleka tak, jak si Fauconberg namlouval.

Warwick na sobě cítil pohled jeho tmavých očí, jako by mu strýc přešel rukou po tváři. Fauconberg mu nikdy nevadil, ale od otcovy smrti ho se svým usazeným pohledem, falešným soucitem a nepřijemnými doteky doháněl k zuřivosti.

Jan Neville viděl, že Warwickem lomcuje vztek, a důrazně poklepal Fauconbergovi na rameno. Tímto smluveným gestem bratři vyjadřovali hlubokou nevoli, když už některý z nich nedokázal snášet strýcovy jalové vzpomínky na jejich otce. Fauconberg to přijímal se samozřejmostí a domníval se, že jde o chlapský projev rodinné sounáležitosti. Ve skutečnosti by ho bratři často nejraději srazili ze sedla.

Warwick se na Jana usmál, ale jeho oči zůstaly chladné. Konec konců, Jan Neville dávno toužil po titulu barona Montagu a nebýt otcovy smrti, nezdědil by jej. Hodnost hraběte ze Salisbury připadla Warwickovi, spolu s dalšími několika tucty panství, hradů a panských sídel včetně Middlehamu, na němž strávil dětství a kde stále žila jejich matka oděná ve smutku. Warwick si toho všeho pranic necenil, ačkoli věděl, že mu Jan závidí jeho statky, které z něj činily nejbohatšího muže v Anglii. Dokonce ani Yorkové se mu v tu chvíli nevyrovnali. Přesto pro něj nic z toho nemělo cenu, dokud se otcovi vrahové těšili dobrému zdraví, pili, smilnili a rozdávali úsměvy. Bylo nesnesitelné, že Salisburyho uťatá hlava shlíží z hradeb města York, zatímco jeho nepřátelé žijí v dostatku. Warwick to páliho jako otevřená rána, třebaže se o tom neodvážil mluvit. Kdyby se pokusili otcovu hlavu sundat, zaplatili by za to životem. Nezbývalo, než aby zůstala, kde je, na větru a dešti, a jeho synové se dál plahočili zemí.

Warwick znovu zabloudil pohledem ke vzdálené postavě krále Jindřicha, který seděl a klimbal v krátkém zimním dni. Jan by ho

samozřejmě nejraději zabil, protože při svém mládí znal jen zákon oko za oko, otce za otce. V Jindřichově případě měl Warwick navíc podezření, že krále příliš nemilují ani jeho vlastní lidé. Dokud byl naživu, představoval přítěž pro královnu i pro její věrné lordy. Byl kusem tuku ve vlčí pasti a jeho stoupenci nemohli předstírat, že tu skvělou, vpravdě královskou návnadu nevidí. Warwick věděl, že králova smrt by královně Markétě uvolnila ruce: mohla by dosadit na trůn Jindřichova syna a znovu se pokusit o štěstí.

Poryv větru pronikl Warwickovi do úst jako druhý jazyk a on se div nezakl. Když vzhlédl k bledému obličejí vévody z Norfolku, zjistil, že jej strýc celou dobu upřeně pozoruje a mlčky jej zkoumá. Vévodu poznal Warwick v době, kdy byl rozervaný a naplněný zármutkem, a nedalo se říct, že by se z nich stali přátelé. Přesto se proti němu Norfolk ničím neprohřešil, a to v časech, kdy zrada byla na denním pořádku, něco znamenalo.

Vévoda byl podsaditý, hlavu měl spíš hranatou než kulatou, a navíc vyholenou, takže mu ji od temene po bradu pokrývalo strniště. V pětáctyřiceti letech měl obličej poznamenaný jizvami dávných bitev. Nezračila se v něm sebemenší stopa slabosti, jen chladná vypočítavost. Warwick věděl, že ten člověk je pokrevně spřízněn s Yorky i s Lancastery. Kolik bratranců válka rozdělila, říkal si. Při pohledu na statnou postavu člověka usazeného tak pohodlně na koni byl Warwick rád, že si Norfolková nevillovská krev zvolila správnou stranu.

„Budte pozdraven, můj pane,“ oslovil Warwick vévodu.

Starší muž s úsměvem sklonil hlavu.

„Říkal jsem si, že k vám raději zajedu, Richarde,“ řekl Norfolk.
„Strýc má o vás starost.“

Norfolkovi se při těch slovech zablesklo v očích a Fauconberg vážně přikývl. Warwick si odfrkl. Fauconberg nebyl vůbec zlý, tím si byl hrabě jist. Ale jeho upřímná lítost připadala synovci přehnaná